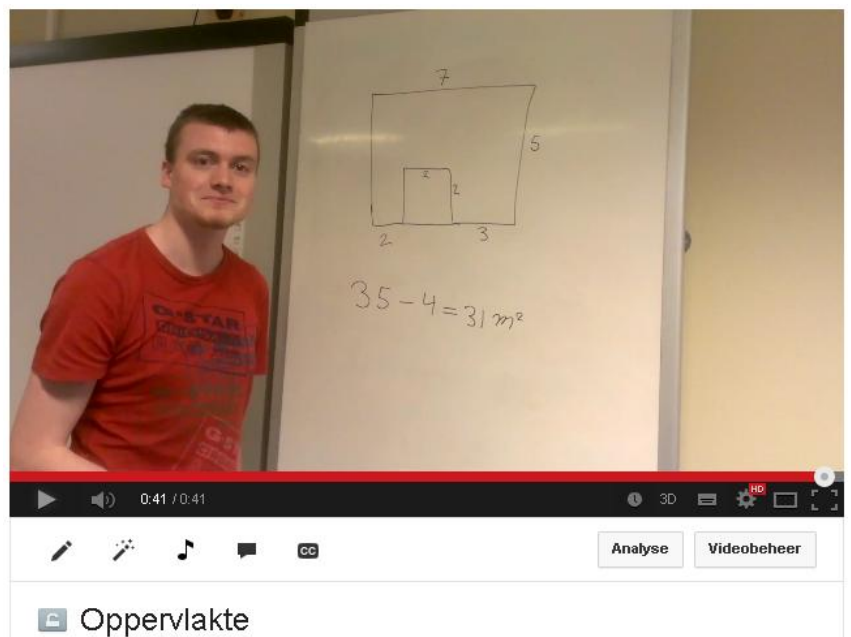
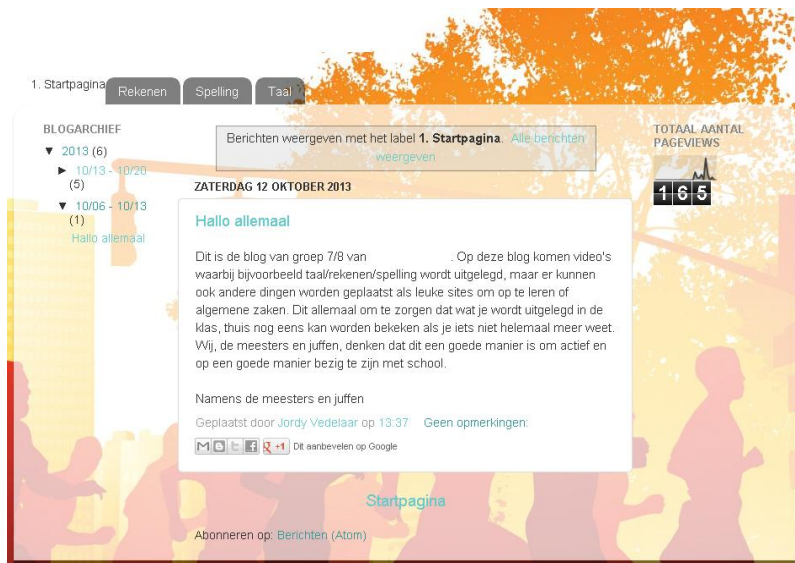

Blog in de klas

Naam: Jordy Vedelaar
Leerjaar: P4
Studentnummer: 21019134
School: Stenden
Minor: Media-Educatie
Begeleider: Stef Sprong
Datum: 10 januari 2014

Inhoudsopgave

Waar gaat het over?	Paginanummer
Voorblad	1
Inhoudsopgave	2
Inleiding	4
1. Probleemanalyse	6
2. Theoretisch kader	7
3. Probleemstelling en onderzoeksplan	10
• 3.1 Probleemstelling	10
• 3.2 Onderzoeksplan	12
• 3.3 Tijdpad	14
• 3.4 Urenverantwoording	15
4. Resultaten	17
• 4.1 Verschil tussen het plan van aanpak en de uitvoering	17
• 4.2 Deelvraag 1 – Wat houdt ‘Flipping the Classroom’ in?	18
• 4.3 Deelvraag 2 – Wat is het verschil tussen het leren van taal, rekenen, spelling en de andere vakken?	20
• 4.4 Deelvraag 3 – Waarom moet een leeromgeving uitdagend zijn?	21
• 4.5 Deelvraag 4 – Wat zijn eisen en ontwerpcriteria voor het gebruik van sociale media en flipping the classroom?	23
• 4.6 Deelvraag 5 – Welke site kan gebruikt worden wanneer uitdaging en veiligheid de belangrijkste eisen zijn?	27
• 4.7 Deelvraag 6 – Wat is het verschil tussen deze groep en vorige groepen 7/8?	31
• 4.8 Deelvraag 7 – Hoe wordt deze leeromgeving door ouders / kinderen / school ervaren?	34
• 4.9 Deelvraag 8 – Wat moet tot aan de kerstvakantie bereikt zijn?	40
5. Conclusies, aanbevelingen en discussie	41
• 5.1 Conclusies	41
• 5.2 Beantwoording onderzoeksvraag	44
• 5.3 Aanbevelen / afgeraden	45
• 5.4 Vragen en discussiepunten	46
Samenvatting	47
Literatuurlijst	48
Bijlagen	53
• Bijlage 1 – Brief naar ouders	53

• Bijlage 2 – Verslagen van gesprekken met docenten / deskundigen	54
• Bijlage 3 – Resultaten van enquêtes	57
• Bijlage 4 – Procesbeschrijving	69
• Bijlage 5 – Eigen leerproces	72
• Bijlage 6 – Overige informatie	75

Inleiding

Een jaar of 15 geleden kwam de computer in opkomst. Tegelijkertijd was de opkomst van de eerste mobieltjes, denk bijvoorbeeld aan de destijds immens populaire Nokia-telefoon. De computer en het mobieltje leken een hype die wel weer over zou gaan, maar nu bijna 15 jaar later zijn ze niet meer weg te denken uit de Nederlandse samenleving.

Ook het onderwijs heeft hier op ingespeeld. De digiborden kwamen en er zijn computers in de klas. De scholen hebben websites, mailadressen en alles wordt digitaal uitgewisseld. Toch is er een bepaald gebied waar scholen nog weinig van afweten en dat weinig wordt gebruikt in de klas. Dit is het gebruik van sociale media. Er zijn geen exacte cijfers van te vinden, maar duidelijk is dat in groep 7/8 het merendeel gebruikt maakt van Hyves, Facebook of Twitter. Wanneer er wordt gekeken naar scholen die een van deze vormen van sociale media hebben gebruikt in een klas, was dit altijd voor algemene zaken. Er kan veel meer gedaan worden. Zo kan er bijvoorbeeld een effectieve methode van onderwijs aangeboden worden, buiten de lesuren.

Daarop is het idee gekomen om iets te doen met 'flipping the classroom'. Flipping is het maken van instructievideo's waarbij de leerlingen thuis de video's kunnen bekijken en er op school ruimte is voor het maken van taken en verlengde instructie. In dit geval zou dit gecombineerd kunnen worden met sociale media. Ondanks dat er vanuit de onderzoeksschool is aangegeven dat ze zich willen bezighouden met 'flipping the classroom', is het hier wel vooral te doen om de instructievideo's en niet om het introduceren van een volledig nieuwe manier van lesgeven. In dit onderzoek wordt onderzocht of er een effectieve manier kan vinden om deze twee factoren met elkaar te combineren en een effectieve manier te vinden om dit in het groepsgebeuren in te zetten.

Vanwege de gebruiksvoorwaarden van de sites voor sociale media, is er gekozen voor het maken van een weblog. Dit kan afgesloten worden voor publiek en kan volledig in eigen beheer houden. Iedere leerling heeft een eigen account met eigen wachtwoord gekregen. Op de weblog staan algemene zaken, foto's, instructievideo's, spelletjes en stof wat ze in de toets krijgen. De instructievideo's zijn na schooltijd gemaakt door de juf van groep 7/8 en Jordy Vedelaar.

Het onderzoek is gedaan aanvankelijk gedaan aan de hand van de volgende onderzoeksvraag:

In hoeverre kan in groep 7/8 door gebruik van flipping the classroom een uitdagende leeromgeving gecreëerd worden, wat een positief effect heeft op de leerresultaten van taal, rekenen en spelling?

Als onderdeel van deze onderzoeksvraag zijn er een aantal deelvragen:

- Wat houdt 'flipping the classroom' in?
- Wat is het verschil tussen het leren van taal, rekenen, spelling en de andere vakken?
- Waarom moet een leeromgeving uitdagend zijn?
- Wat zijn eisen en ontwerpcriteria voor het gebruik van sociale media en flipping the classroom?

- Welke site kan gebruikt worden wanneer uitdaging en veiligheid de belangrijkste eisen zijn?
- Wat is het verschil in leerresultaten tussen deze groep en vorige groepen 7/8?
- Hoe wordt deze leeromgeving door de ouders, kinderen en school ervaren?
- Wat moet tot aan de kerstvakantie bereikt zijn?

Doordat de school dusdanig veel waarde hecht aan de klasseninstructie, zal de onderzoeksvraag vooral in praktische zin kunnen worden beantwoord. De nadruk ligt nu vooral op de verlengde thuisinstructie d.m.v. een uitdagende leeromgeving. Inhoudelijk zal de onderzoeksvraag neerkomen op:

In hoeverre kan in groep 7/8 door gebruik van een weblog met instructievideo's, een uitdagende leeromgeving gecreëerd worden, wat een positief effect heeft op de leerresultaten van taal, rekenen en spelling?

In dit onderzoeksverslag wordt overzicht gegeven naar het onderzoek van de deelvragen. Met de beantwoording van de deelvragen wordt uiteindelijk de onderzoeksvraag beantwoord. Dit onderzoek is uitgevoerd op een basisschool in Emmen.

1. Probleemanalyse

De aanleiding voor dit onderzoek was een overlapping vanuit eigen interesse, eigen probleemervaring en een probleemervaring van de school. Vanuit eigen professionele ontwikkeling ben ik ontzettend geïnteresseerd in het thema ICT en onderwijs. Op het gebied van ICT is er een continue vernieuwend aspect waarbij de mogelijkheden onbeperkt zijn. Daarom zal ICT een groot onderdeel vormen van de toekomst van het onderwijs. De innovaties gaan dusdanig snel dat alle uitgebrachte informatie over ICT grotendeels binnen 5 jaar gedateerd is. De vraag is hoe het onderwijs kan anticiperen in deze snel veranderende omgeving en hoe een school kan blijven reageren op de veranderende belevingswereld van de leerlingen.

Uit onderzoek is gebleken dat het merendeel in een klas veelvuldig communiceert via een vorm van sociale media en dat de computer deel uitmaakt van het sociale leven van de meeste kinderen. Terwijl dit gebeurt weten de scholen niet goed hier mee om te gaan. Dit komt vooral door een gebrek aan kennis en ervaring van veel leraren, op het gebied van ICT. Ook de betrokken school ervaart problemen met de invulling van ICT. In de jaarplannen is aangegeven hier extra aandacht aan te besteden, maar verder dan een goed functionerende schoolsite komt men niet. Zo komen eigen interesse en het probleem van de school tezamen. Binnen de invulling hiervan is er binnen de school aangegeven dat er een bepaalde voorkeur was voor het maken van instructievideo's, ook wel 'flipping' genoemd. Dit zou bijvoorbeeld als onderdeel van de uitdagende leeromgeving kunnen fungeren.

Ten slotte wordt er persoonlijk nog een probleem ervaren binnen de onderwijspraktijk. Wanneer er met leerlingen gesproken wordt over het leren voor een toets hebt, dan vindt de meerderheid dit saai. Op een andere school is aan de leerlingen gevraagd welke vakken ze wel leuk vinden om thuis te leren en welke niet. Taal, spelling en rekenen kwamen hier slecht uit omdat ze hierbij dachten dat ze dan enkel een stencil van school meekregen wat ze moesten maken. Wanneer er specifiek wordt gekeken naar het leren voor een toets kunnen weer andere dingen worden geconstateerd. Bij vakken als aardrijkskunde en geschiedenis wordt er een samenvatting meegegeven en dat moeten de kinderen leren. Het leren voor een reken-, taal- of spellingtoets wordt helemaal niet thuis gedaan. De leraren gaan er vanuit dat de uitleg in de klas voldoende is voor ieder kind om de toets te maken, ook wanneer er twee dagen tussen de laatste uitleg en de toets zitten. Via de computer zouden nog spelletjes gebaseerd op deze drie onderwerpen gedaan kunnen worden, maar er is gebleken dat kinderen nauwelijks iets leren van rekenen gerelateerd aan ICT¹.

Scholen willen graag iets met ICT doen maar weten hier vaak geen invulling aan te geven. Dit onderzoek kan een oplossing bieden voor scholen, om leerlingen te bereiken in hun eigen leefwereld. De computer moet, door school en ouders, serieus genomen worden als leefwereld. Wanneer een school slaagt om een veilige leeromgeving te creëren die effectief werkt, is dit uiterst relevant en bruikbaar. Het past volledig in de huidige tijd en biedt een oplossing voor het probleem dat leerlingen bepaalde vakken niet goed thuis kunnen leren.

¹ European Schoolnet. (december 2013). *The ICT impact report*. Gedownload op 30 september 2013, van http://insight.eun.org/shared/data/pdf/impact_study.pdf

2. Theoretisch kader

Wanneer er wordt gekeken naar de eigen bestaande kennis van ICT, dan is er bovengemiddeld veel kennis op dit gebied. Zeker voor sociale media en chatten, met als bijkomende factoren, de vele gevaren en moeilijkheden binnen bepaalde sites.. Ook zijn er binnen sites vaak hulpprogramma's, bijvoorbeeld bij Blogger, waar vragen snel beantwoord worden. De verdieping is vooral geweest in hoe kinderen omgaan met sociale media en hoe andere docenten ICT hebben geïntegreerd in de lessen. Het probleem met de literatuurlijst bij ICT, is dat alles snel vernieuwd. De kijk op ICT was tien jaar geleden compleet anders dan nu. Er kunnen alsnog interessante ideeën in boeken staan, maar bepaalde hoofdstukken zijn niet meer relevant. De beste Nederlandse site op het gebied van ICT en kinderen is <http://mijnkindonline.nl/> (2013). Hier valt veel informatie te halen over alle leeftijdscategorieën kinderen. Wat betreft eerder gedane activiteiten van sociale media op een basisschool is het boek 'Sociale media op de basisschool' van Remco Pijpers (2012) erg goed. Dit boek staat volledig digitaal en laat leraren aan het woord over de ervaringen die ze hebben. Alle theorie die is gebruikt is uit de periode 2002 t/m 2013. Daarnaast is de theorie voor 2008 niet altijd juist, dit komt door de constante vernieuwing op het gebied van ICT.

Bronvermelding voor theoretisch kader:

Boek:

Broentje, K., & Brenninkmeijer, P. (2000). *Internetgids voor ouders en kinderen*. Schoonhoven: Academic Service.

Bronkhorst, J. (2005). *Basisboek ICT didactiek (1^e druk)*. Baarn HBuitgevers.

Cleijn, C. (2011). *Sociale media... voor kids (1^e druk)*. Culemborg: Van Duuren Media.

Dummer, G. (2011). *ICT voor de klas*. Houten: Noordhoff Uitgevers.

Pardoen, J., & Pijpers, R. (2005). *Mijn leerling online*. Amsterdam: SWP.

Pattje, L., & Heide, E. van der. (2005). *Digitaal onderwijs is anders*. Apeldoorn: Garant.

Valcke, M., & Craene, B. de. (2008). *Kinderen en internet*. Tielt: Lannoo.

Tijdschriftartikel:

Bloem, B. 'Nog een wereld te winnen'. *COS* 29 (05), 9-11.

Bloem, B. Wilfred Rubens over de didactische kracht van technologie. *COS* 31 (01), 6-7.

Botter, H. 'Aandacht voor bredere sociale weerbaarheid van jongeren'. *COS* 29 (05), 6-7.

Faems, B. Betere foto's van en met je leerlingen. *COS*, 30 (05), 16-17.

Faems, B. Leerstof in instructiefilmpjes wordt het nieuwe huiswerk. *COS*, 29 (05), 28-29.

Klynen, K. Creatief met ICT. *COS*, 29 (01), 22-23.

Louwers, T. Maak digitaal pesten onderdeel van verplicht pestbeleid op school. *COS*, 30 (10), 28-29.

Louwers, T. 'Meer aandacht voor digitale vaardigheden en competenties in het onderwijs'. *COS*, 29 (01), 6-7.

Louwers, T. Rekentuin gekoppeld aan instructievideo's van Laat eens zien. *COS*, 30 (01), 28-30.

Mijland, E. Flipping the classroom 'Anders organiseren met online video'. *COS*, 30 (06), 18-19.

Mijland, E. 'ICT: vaak nuttig, maar geen panacee'. *COS*, 30 (10), 6-7.

Mijland, E. 'Leer ze bewuster keuzes te maken'. *COS*, 30 (09), 6-7.
Mijland, E. 'Sociale media is een verrijking, geen verplichting'. *COS*, 30 (06), 28-29.
Zengerink, J. Onderwijs en ICT: Een gedwongen huwelijk of droomrelatie. *COS*, 29 (01), 26-27.

Internetbron

Applinet. (2013), *Motiveren*, Geraadpleegd op 16 oktober 2013, van <http://www.leren.nl/cursus/management/motiveren/wat-is-motivatie.html>
Facebook. (2013), *Policies*, Geraadpleegd op 24 september 2013, van <https://www.facebook.com/policies>
Google. (z.d.), *Blogger*. Geraadpleegd op 11 oktober 2013, van <https://accounts.google.com/ServiceLogin?service=blogger&passive=1209600&continue=http://www.blogger.com/home&followup=http://www.blogger.com/home<mpl=st>
[art](http://www.blogger.com/home<mpl=st)
Google. (z.d.), *Vraag posten*. Geraadpleegd op 12 oktober 2013, van <http://productforums.google.com/forum/#!categories/blogger-nl>
Google. (z.d.), *Vraag posten*. Geraadpleegd op 3 november 2013, van <http://productforums.google.com/forum/#!categories/blogger-nl>
Hyves. (2013), *Gebruiksvoorwaarden*, Geraadpleegd op 24 september 2013, van <http://www.hyves.nl/gebruiksvoorwaarden/>
Klasbord. (2013), *Algemene voorwaarden*, Geraadpleegd op 11 november 2013, van <http://klasbord.nl/algemene-voorwaarden/>
Myspace. (2013), *Terms*, Geraadpleegd op 24 september 2013, van <https://myspace.com/pages/terms>
OnlinePromotie. (2011), *Sociale media*, Geraadpleegd op 9 oktober, van <http://www.onlinepromotie.nl/weblog/kinderen-onderschatten-risico-social-media.html>
Stichting Kennisnet. (z.d.), *Flipping the Classroom*. Geraadpleegd op 23 september 2013, van <http://www.kennisnet.nl/themas/flipping-the-classroom/>
Stichting Mijn Kind Online. (2013), *Cyberpesten*, Geraadpleegd op 17 september 2013, van <http://mijnkindonline.nl/onderwerpen/cyberpesten>
Stichting Mijn Kind Online. (2013), *Mediawijsheid*, Geraadpleegd op 17 september 2013, van <http://mijnkindonline.nl/onderwerpen/mediawijsheid>
Stichting Mijn Kind Online. (2013), *Sociale media*, Geraadpleegd op 17 september 2013, van <http://mijnkindonline.nl/onderwerpen/sociale-media>
SWP. (2012), *80 dagen de wereld rond*, Geraadpleegd op 29 oktober 2013, van <http://www.80dagenwereldrond.nl/>
Symbaloo. (2013), *Disclaimer*, Geraadpleegd op 11 oktober 2013, van http://blog.symbaloo.com/disclaimer/disclaimer_nl.html
Twitter. (2013), *Policies*, Geraadpleegd op 24 september 2013, van <https://support.twitter.com/groups/56-policies-violations>

Databanken

Dvorak, R. (2012). *SMART Board Interactive Whiteboard For Dummies* (SafariEbooks). Geraadpleegd op 15 oktober, van [http://han.stenden.com/han/SafariEBooks/proquest.safaribooksonline.com/book/hardware-and-gadgets/9781118387412/chapter-20-ten-creative-ways-to-involve-your-audience/a4_27_9781118387412_ch20.html?query=\(\(flip+the+classroom\)\)#snippet](http://han.stenden.com/han/SafariEBooks/proquest.safaribooksonline.com/book/hardware-and-gadgets/9781118387412/chapter-20-ten-creative-ways-to-involve-your-audience/a4_27_9781118387412_ch20.html?query=((flip+the+classroom))#snippet)
Neumeier, M. (2012). *Metaskills* (SafariEbooks). Geraadpleegd op 15 oktober, van <http://han.stenden.com/han/SafariEBooks/proquest.safaribooksonline.com/book/>

[/9780133359275/a-modest-proposal/h1_40_html?query=\(\(flip+the+classroom\)\)#snippet](/9780133359275/a-modest-proposal/h1_40_html?query=((flip+the+classroom))#snippet)

Youtube

Saxion Lerarenopleiding Hengelo. (2012, 6 november). *Martine Delfos samenvatting* [videobestand]. Geraadpleegd op 29 oktober 2013, van <http://www.youtube.com/watch?v=bvGHWssPi40>

PDF op website

European Schoolnet. (december 2013). *The ICT impact report*. Gedownload op 30 september 2013, van http://insight.eun.org/shared/data/pdf/impact_study.pdf
Mijn Kind Online. (2013). *Inspiratieboek Sociale media op de basisschool*. Gedownload op 17 september 2013, van http://mijnkindonline.nl/sites/default/files/uploads/boek%20%27Sociale%20media%20op%20de%20basisschool%27%20van%20Mijn%20Kind%20Online_0.pdf

Niet-gepubliceerde bron

Zwanenburg, F., & Pardoën, J. (2010). *Handboek Mediawijsheid*. Leidschendam: Stichting Mijn Kind Online.

Overige bronnen:

Heutink informatiecentrum

Heutink ICT

Snagit

Moviemaker

Stef Sprong (docent Stenden Meppel)

Verscheidene docenten van de Stenden Hogeschool en van de betrokken basisschool

3. Probleemstelling en onderzoeksaanpak

In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan het onderzoeksdoel, op welke manier dit onderzoek wordt aangepakt en binnen welk tijdsbestek.

3.1 Probleemstelling

Zoals bij de probleemanalyse vermeld staat, zijn er meerdere problemen. Instructies voor rekenen, taal en spelling worden een keer gegeven, maar daarna is het vaak lastig om extra tijd vrij te maken voor dit specifieke onderdeel. Daarbij willen scholen graag iets doen met ICT, maar kunnen ze vaak niets vinden wat binnen de eigen mogelijkheden ligt. Ook het aspect dat leerlingen thuis wel vakken als aardrijkskunde kunnen leren maar bijna niet voor een vak als rekenen, moet wat aan gedaan worden.

Het doel van dit onderzoek is dat er een goede manier wordt gevonden voor leraren om de instructies via een vorm van ICT aan te bieden, waarbij er vooral gefocust wordt op vakken als rekenen, taal en spelling. Het onderzoek zal moeten weergeven of de huidige methode van het aanbieden van instructies de juiste is, of dat dit onderzoek een aanbeveling is voor het creëren van een compleet vernieuwde leeromgeving. De toekomst is ICT, het meest relevante onderwerp voor het onderwijs. De mogelijkheden zijn ongeëvenaard en daarom zal bij een positief verloop van dit onderzoek weer een stap gemaakt kunnen zetten naar het ontwikkelen van een verbeterde leeromgeving.

Op dit doel is de volgende onderzoeksvraag gebaseerd:

In hoeverre kan in groep 7/8 door gebruik van flipping the classroom een uitdagende leeromgeving gecreëerd worden, wat een positief effect heeft op de leerresultaten van taal, rekenen en spelling?

Als onderdeel van deze onderzoeksvraag zijn er een aantal deelvragen inclusief uitleg:

- Wat houdt 'flipping the classroom' in?
 - * Een van de referenties vertelde over wat 'flipping the classroom' inhoudt. In Amerika zijn er veel voorbeelden van hoe het valt toe te passen, maar in Nederland is het nog relatief onbekend.
- Wat is het verschil tussen het leren van taal, rekenen, spelling en de andere vakken?
 - * Door de basisschool is aangegeven dat er vooral binnen deze drie vakken een onderzoek moet plaatsvinden. Deze vakken worden als meest lastig ervaren, vooral door de vele theorie die allemaal geordend opgenomen moet worden.
- Waarom moet een leeromgeving uitdagend zijn?
 - * Docenten willen dat de kinderen gemotiveerd raken en de leeromgeving veelvuldig gebruiken. De eisen en criteria komen in de volgende deelvraag aan de orde, maar waarom is het überhaupt van belang dat een leeromgeving uitdagend is?
- Wat zijn eisen en ontwerpcriteria voor het gebruik van sociale media en flipping the classroom?
 - * Het inzetten van sociale media brengt risico's met zich mee. Kinderen zijn, volgens onderzoek, naïef op het gebied van internet. Daarom moeten docenten eigen eisen en criteria stellen en die toepassen op het onderzoekskader voor het creëren van een veilige leeromgeving. Tegelijkertijd zullen de kinderen gebruik moeten maken van de leeromgeving, dus hier moeten criteria op vastgesteld worden om de omgeving uitdagend te maken.

- Welke site kan gebruikt worden wanneer uitdaging en veiligheid de belangrijkste eisen zijn?
 - * Op het internet zijn veel verschillende mogelijkheden tot het in realiteit brengen van dit onderzoek. Al deze mogelijkheden hebben pluspunten en minpunten. Het boek 'Sociale media... voor kids' van César Cleijn (z.d.) geeft veel gebruiksvoorwaarden van verschillende sites, gericht op kinderen. Dit creëert een bewustwording dat iedere mogelijkheid bekeken en afgewogen moet worden t.o.v. de andere.
- Wat is het verschil in leerresultaten tussen deze groep en vorige groepen 7/8?
 - * Ieder onderzoek heeft een meetbaar resultaat nodig. In Nederland denken we in cijfers, alles wordt langs een meetlat gelegd. Dit onderzoek richt zich qua leerresultaten specifiek op drie vakken. De progressie hiervan valt cijfermatig te constateren via bijvoorbeeld vergelijking met eerdere groepen met dezelfde stof.
- Hoe wordt deze leeromgeving door de ouders, kinderen en school ervaren?
 - * Het meten van een uitdagende leeromgeving is lastig. De manier om hier achter te komen is via constateringen van tweeden/derden en mate van gebruik door tweeden. De 'tweeden' zijn in dit geval de kinderen die het gebruiken. De 'derden' zijn de ouders/leraren die dit van buitenaf volgen. "Motivatie is het gevoel dat je aanzet tot het beginnen en het afmaken van een taak", aldus [leren.nl](http://www.leren.nl)². Dus leerlingen moeten worden uitgedaagd ter bevordering van het gebruik van de leeromgeving.
- Wat moet tot aan de kerstvakantie bereikt zijn?
 - * Dit onderzoek zal tot aan de kerstvakantie lopen om resultaten op te leveren. In de tussentijd vinden evaluaties plaats waarop een uiteindelijk doel wordt gebaseerd.

Deze probleemstelling is besproken met de directeur de juf van groep 7/8 van de desbetreffende basisschool. Zij zien veel positieve aspecten aan de het onderzoek naar de doelen, waarbij vooral het vernieuwende gedeelte erg aanspreekt. Er wordt veel waarde gehecht aan hoe de ouders en kinderen dit ervaren. Ook is er geadviseerd om hier een enquête aan het eind bij uit te voeren. Er is aangegeven dat zij de mogelijkheid willen hebben gebruik te kunnen maken van de blog.

Hypothese:

Flipping the classroom is een manier van leren die succesvol is ingezet, vooral in Amerika, op middelbare scholen en universiteiten. Het inzetten van 'flipping' op een lagere school is nog weinig van bekend. Wanneer er wordt gekeken naar het creëren van een uitdagende leeromgeving, dan is er veel mogelijk op het gebied van ICT.

Kinderen zitten steeds vaker op het internet door verschillende factoren. Het is snel, flitsend, gebruiksvriendelijk en bevat ontzettend veel informatie. Kinderen willen uitgedaagd worden en ze willen sociaal contact. Beide dingen zijn makkelijk te bereiken met ICT, enkel het visuele aspect van de werkelijkheid laat kinderen nog op straat spelen. Het inhoudelijke gebruik verschilt wel behoorlijk per leerling. Daarbij moet gedacht worden van een leerling die een kwartier een spelletje speelt op de computer tot een leerling die na schooltijd tot bedtijd online is en daarbij op bijna alle mogelijke vormen van sociale media zit. Beide leerlingen moeten aangesproken worden en dit kan lastig zijn. Toch kan dit bereikt kan worden doordat dit wordt aangeboden als school. Voor de eerste leerling is het extreem vernieuwend en voor de tweede leerling zal het sociale gedeelte van het communiceren met klasgenoten erg aanspreken.

² Applinet. (2013). *Motiveren*. Geraadpleegd op 16 oktober 2013, van <http://www.leren.nl/cursus/management/motiveren/wat-is-motivatatie.html>

Bij ICT is het vooral belangrijk dat er vernieuwing plaatsvindt en de hype gevolgd wordt. Leraren en ouders willen wel iets met ICT maar het is lastig om iets te bedenken wat functioneel is. Kinderen zijn ontzettend enthousiast over ICT maar denken dat meesters en juffen hier weinig tot geen verstand van hebben, wat in veel voorbeelden ook het geval is. In dit geval moet er een manier worden gevonden om ICT beter te integreren in de klas, alleen is onbekend of dit een pedagogisch verantwoorde leeromgeving betreft. Veel sites op het gebied van sociale media hebben strenge servicevoorwaarden op het gebied van kinderen. Wanneer er wordt gekeken naar het derde punt of leerresultaten voor taal, rekenen en spelling ook worden beïnvloed, is dit lastig aan te geven. Zeker in dit tijdsbestek wordt het lastig een stijging van de cijfers te bewerkstelligen. Het kan handig zijn als extra hulpmiddel, maar om daadwerkelijk leerresultaat te constateren, kan lastig worden. Ditzelfde is ook aangegeven door de school. Iets uitdagend maken op internet moet mogelijk zijn, maar daadwerkelijk de cijfers omhoog halen is niet eenvoudig, zeker gezien dit eind december stopt.

3.2 Onderzoeksaanpak

Voor het onderzoek is volledig gefocust op groep 7/8 van de basisschool in Emmen. De klas is niet in tweeën gesplitst omdat het niet leuk is dat een bepaalde groep niet mee kan doen aan iets nieuws als dit. Een pluspunt om de groep te splitsen is dat daadwerkelijk alles op dezelfde manier wordt aangeboden en de resultaten iets betrouwbaarder zijn. Minpunt is dat voor een onderzoek als dit, de klas niet pedagogisch verantwoord uit elkaar kan. Dit demotiveert enkel leerlingen die buiten het 'leuke' gedeelte van het onderzoek vallen. De omvang van de groep lijkt erg groot en er zou gedetailleerder gezien kunnen worden hoe het proces zich voltooid wanneer er een kleinere groep genomen wordt, maar de motivatie van de leerlingen zal groter zijn wanneer dit klassikaal is en dus iedereen meedoet. Daarom zijn er ook geen deelgroepen nodig. Verder vallen ook de school en de ouders onder de onderzoeksdoelgroep, dit om te bekijken hoe het wordt ervaren.

Per deelvraag zal worden aangegeven hoe dit onderzoek wordt uitgevoerd:

➤ **Wat houdt 'flipping the classroom' in?**

Deze deelvraag houdt een theoretisch onderzoek in. Dit fenomeen is dusdanig nieuw dat het niet in boeken te vinden is, het is enkel uit te zoeken via internet of mensen die hier ervaring mee hebben. Via internet zal worden gezocht naar voorbeelden en ervaringen van mensen die dit daadwerkelijk binnen een klas hebben uitgevoerd. De verslaglegging van deze deelvraag is eind november afgerond.

➤ **Wat is het verschil tussen het leren van taal, rekenen, spelling en de andere vakken?**

Dit is een specifieke deelvraag en zal in algemeenheid niet terug te vinden zijn in theorie. Voor dit onderzoek zullen ervaringsdeskundigen geïnterviewd worden, mensen die deze vakken daadwerkelijk geven. Dit kunnen leerkrachten zijn, vakdocenten, maar ook pabo-studenten. Vooraf worden de vragen opgesteld maar hier kan van afgeweken worden als het antwoord hier om vraagt. Deze vragen zijn gericht op wat deze personen ervaren als verschil tussen het leren van deze drie vakken en de overige vakken. Er worden open vragen gesteld en alles zal per persoon samen worden gevat. Uiteindelijk zal de verslaglegging een samenvatting inhouden van al deze personen. De verslaglegging van deze deelvraag is begin december afgerond.

➤ **Waarom moet een leeromgeving uitdagend zijn?**

Voor deze theoretische deelvraag zal vooral naar verdieping in boeken worden gezocht. Ook zullen vakdocenten aangeven waar zij aan denken bij een uitdagende leeromgeving en wat voor belang dit heeft voor het kind. Het onderzoek voor deze deelvraag zal voornamelijk het bundelen van theorie in combinatie met de mening van ervaringsdeskundigen betekenen. Dit zal aan het eind van de opstartfase zijn afgerond.

➤ **Wat zijn eisen en ontwerpcriteria voor het gebruik van sociale media en flipping the classroom?**

ICT is een gevoelig onderwerp voor de ouders en de school. Om tot een goed onderzoek van deze deelvraag te komen, zal het onderwerp moeten verdeeld worden in veiligheid, uitdaging en effectiviteit. Het eenvoudigst zullen de eigen eisen zijn betreft deze drie punten. In de opstartfase worden interviews gehouden onder drie verschillende groepen namelijk, andere leraren, ouders en kinderen. Aan de gevraagde zal worden uitgelegd wat het basisplan is waarna vragen worden gesteld aangaande de drie punten. Waar denkt u aan bij veilig gebruik van sociale media en wat vindt u daar belangrijk aan? Dit is een voorbeeldvraag over wat de drie groepen qua vraagstelling kunnen verwachten. De interviews worden in het kort samengevat. Aan het eind van de opstartfase moet alles zijn samengebracht en verwerkt in de leeromgeving.

➤ **Welke site kan gebruikt worden wanneer uitdaging en veiligheid de belangrijkste eisen zijn?**

Deze deelvraag is een vervolg op die hiervoor. De basis van uitdagend en veilig is met de vorige deelvraag gelegd, alleen kan op zoek worden gegaan naar een omgeving die binnen dit opgestelde kader past. Dit zal gevonden kunnen worden binnen de bepaalde service-, gebruiks- en privacyvoorwaarden van ogenschijnlijk goede omgevingen. Daarna worden de opgestelde criteria/eisen tegen elkaar gezet. Ook worden mensen met een ICT-achtergrond geïnterviewd over wat zij een geschikte leeromgeving achten. Deze deelvraag hangt samen met de ontwerpactiviteiten. De leeromgeving zal aan de volgende eisen moeten voldoen:

- mogelijkheid tot uploaden van filmpjes/foto's.
- chatfunctie of andere communicatiemogelijkheid.
- extra functies voor het creëren van een uitdagende leeromgeving.
- statistiekenopslag.
- mogelijkheid tot het ordenen van informatie.
- mogelijkheid om het volledig af te schermen.

Aan het eind van de opstartfase zal deze deelvraag zijn afgerond.

➤ **Wat is het verschil in leerresultaten tussen deze groep en vorige groepen 7/8?**

Voor dit onderzoek zullen, in overleg met de directeur en verantwoordelijke van groep 7/8, de resultaten gebruikt worden van de afgelopen jaren. De docent zal aangeven welke resultaten relevant zijn voor het onderzoek en welke leerlingen vergelijkbaar zijn. De leeropbrengsten worden gemeten door de huidige gemaakte methodetoetsen te vergelijken met de gemaakte methodetoetsen van de afgelopen jaren. Dit onderzoek zal tot aan de kerstvakantie lopen.

➤ **Hoe wordt deze leeromgeving door de ouders, kinderen en school ervaren?**

In de onderzoeksvraag staat dat het uitdagend moet zijn, veilig en effectief. De meest aangewezen personen die dit kunnen beoordelen zijn degenen die het dichtst op het onderzoek staan oftewel ouders, kinderen en de school zelf. Mensen vinden het vervelend wanneer er een lijst open vragen ingevuld moet worden. Daarom wordt een lijst opgesteld waarbij de drie groepen per stelling een cijfer van 1 t/m 10 kunnen geven. Hiervoor wordt het vorige onderzoek naar wat de eisen/criteria zijn voor het gebruik van sociale media en flipping the classroom, evenals het onderzoek naar wat een goede leeromgeving is, gebruikt. Op deze eisen/criteria ontstaan de stellingen en kan worden aangegeven in welke mate de stellingen bereikt zijn. Vervolgens komt de verwerking van de resultaten in grafieken en zal door de gemiddelde cijfers de ervaring van de leeromgeving geïnterpreteerd kunnen worden. Dit onderzoek zal midden december worden uitgevoerd. De ouders krijgen dit middels een brief door, de leerlingen zullen dit in de klas invullen en de leraren krijgen dit rond die tijd persoonlijk. Een andere manier van het meten hoe de omgeving door de kinderen wordt ervaren is het plaatsen van statistieken binnen de leeromgeving. Er kan gemeten worden hoeveel kinderen er per dag online zijn geweest dit staat in grafieken vermeld. De verslaglegging zal in de kerstvakantie plaatsvinden.

➤ Wat moet tot aan de kerstvakantie bereikt zijn?

Pas aan het eind van de opstartfase kan gedetailleerd aangegeven worden wat nu daadwerkelijk bereikt kan worden. Hierbij zal het opstartproces goed geanalyseerd worden. Dit wordt gedaan samen met de andere twee leerkrachten van groep 7/8. Vervolgens komt de evaluatie en kan worden bepaald in welke mate de doelen haalbaar zijn of zullen moeten worden aangepast. Hierbij zullen voornamelijk de veiligheid, het uitdagende en het leereffect ter sprake komen. Het analyseren zal tussentijdse metingen bevatten en persoonlijke ervaringen van de betrokkenen.

3.3 Tijdpad

Aanwezig op de betrokken school:
Iedere woensdag/donderdag.

Wanneer?	Wat?
Week 45	- Opstartfase - Contract behandelen met directeur en inleveren bij de begeleider - Introductie leeromgeving voor de kinderen - Brief naar de ouders - Maken filmpjes - Dagelijks online - Bijhouden statistieken van de leeromgeving - Uitleg hoe om te gaan met deze omgeving, afspreken regels - Op internet op zoek naar wat 'flipping the classroom' is - Vragen bedenken voor de interviews met de doelgroepen - Uitvoeren interviews - Opvragen resultaten door de jaren heen en met de leerkracht een plan maken welke leerlingen het best te vergelijken zijn.
Week 46	- Opstartfase - Maken filmpjes - Dagelijks online - Bijhouden statistieken van de leeromgeving - Op zoek naar mensen die daadwerkelijk 'flipping the classroom' hebben uitgevoerd en hierover in gesprek gaan. - Uitvoeren interviews - Methodetoetsen vergelijken
Week 47	- Opstartfase - Maken filmpjes - Dagelijks online - Bijhouden statistieken van de leeromgeving - Evaluatie door de twee juffen van groep 7/8 en Jordy Vedelaar. We bepalen dan ook de doelen - Op zoek naar mensen die daadwerkelijk 'flipping the classroom' hebben uitgevoerd en hierover in gesprek gaan. - Afronding interviews - Methodetoetsen vergelijken
Week 48	- Gebruiksfase - Maken filmpjes - Dagelijks online - Bijhouden statistieken van de leeromgeving - Afronding onderzoek 'wat is flipping the classroom'?

	- Methodetoetsen vergelijken
Week 49	- Gebruiksfase - Maken filmpjes - Dagelijks online - Bijhouden statistieken van de leeromgeving - Methodetoetsen vergelijken
Week 50	- Gebruiksfase - Maken filmpjes - Dagelijks online - Bijhouden statistieken van de leeromgeving - Methodetoetsen vergelijken - Stellingen maken voor hoe het is ervaren, opstellen van de brief voor de ouders moet samen met school
Week 51	- Gebruiksfase - Maken filmpjes - Dagelijks online - Bijhouden statistieken van de leeromgeving - Methodetoetsen vergelijken - Begin van de week iedereen de ervaringen laten invullen, eind van de week moet alles weer ingeleverd zijn bij Jordy Vedelaar. - Afronding onderzoek
Week 52	- Verslaglegging (eindverwerking resultaten) - Eindfase onderzoek
Week 1	- Verslaglegging (eindverwerking resultaten) - Eindfase onderzoek (afmaken verslag)
Week 2	- Maken visitekaartje

3.4 Urenverantwoording

In totaal minimaal 30 ECTS(840 studie-uren).

Onderzoeksopzet: +/- 25 uren

- Gesprekken voeren met betrokkenen
- Op zoek naar informatie
- Brainstormen met derden
- Bestudering algemene theorie
- Bestudering literatuur naar een richting die interessant lijkt

Theoretisch kader: +/- 200 uren

- Literatuur zoeken > bestuderen
- Internetinformatie zoeken > bestuderen
- Gespreksvoering met deskundigen

Maken onderzoeksplan: +/- 50 uren

- Informatie verwerken
- Verslaglegging

Bijwonen bijeenkomsten/voeren van inhoudelijke gesprekken: +/- 80 uren

- Gesprekken/bijeenkomsten met Stef Sprong
- Bijeenkomsten Stenden Emmen

Uitvoering praktijk: +/- 200 uren

- Opzetten van leeromgeving
- Eigen uren aanwezig op leeromgeving
- Zoeken naar relevante/uitdagende sites

- Maken filmpjes
- Analyseren proces

Uitvoering onderzoek: +/- 120 uur

- Informatie verzamelen
- Informatie analyseren
- Uitvoeren interviews / stellinglijst
- Tussenevaluatie + feedback

Verslaglegging: +/- 150 uur

- Informatie verwerken
- Uitwerken verslag naar de schriftelijke normen

Evaluaties: +/- 5 uur

- Procesevaluatie

Maken visitekaartje: +/- 10 uur

- Presentatievoorbereiding

4. Resultaten

In dit hoofdstuk komt ter sprake hoe het onderzoek is uitgevoerd en welke resultaten er per deelvraag uit zijn gekomen. Uiteindelijk moet met dit hoofdstuk de onderzoeksvraag beantwoord kunnen worden.

4.1 Verschil tussen het plan van aanpak en de uitvoering

Sociale media

In het plan is aangegeven dat de voorkeur uitging naar een vorm van sociale media. Dit zou iets moeten zijn als Facebook of Twitter. Na overleg met de directeur is besloten hier van af te zien. Amerikaanse sites hebben over het algemeen een leeftijdsgrens en als school kan het niet verantwoord worden richting de ouders. Indien er problemen ontstaan, loop de school een veel te groot risico. Daarom is er gekozen voor een weblog. Dat is een van de weinige vormen waarbij gecommuniceerd kan blijven worden. Toch is dit veel minder bekend en communicatief minder aantrekkelijk, dan het gebruik van Facebook of Twitter.

Flipping the classroom

De school had in het begin aangegeven dat ze iets wilden met het 'flippen' van een klas. Het concept houdt in dat de leerlingen thuis instructievideo's bekijken, daar de basis doorkrijgen en vervolgens de taken op school maken en hier leerling-gerichte instructie kunnen krijgen. Al snel bleek dat dit niet het idee van de school was, maar dat ze voornamelijk iets wilden doen met het maken van instructievideo's. Daarom is er voor gekozen om een tussenstap te nemen. Basisscholen zijn vrij conservatief als het gaat om het veranderen van basisschoolconcepten. Daarom zijn vanuit het idee van 'flipping the classroom' de manier van instructievideo's overgenomen en het creëren van een andere leeromgeving. Toch blijft de manier van lesgeven in de klas hetzelfde. Het kan eerder gezien worden als een extra leeromgeving.

Leerresultaten

Het plan was aanvankelijk dat bij deelvraag 6 de vergelijking zou worden gemaakt tussen de resultaten van dit jaar met de jaren daarvoor. Er is hierover enige miscommunicatie geweest want na later overleg is gebleken dat de resultaten van eerdere jaren niet meer aanwezig zijn. Daarom is er besloten te vergelijken met eerdere toetsen van dit jaar waarbij er niet de mogelijkheid was om te leren via een weblog.

Tijdpad

Door persoonlijke omstandigheden is er na week 47 behoorlijk afgeweken van de tijdsplanning. Op dat moment liep de planning één week achter door de vertraging opgelopen doordat de ouders niet eerder konden worden ingelicht. Na week 47 is de weblog enkele weken wel bijgehouden maar is het inhoudelijke onderzoek stil komen te liggen. Dit is later weer opgepakt maar het heeft wel invloed gehad op het onderzoek

Interviews

Er zijn minder interviews uitgevoerd dan het plan was. Dit heeft te maken met die persoonlijke omstandigheden en dat hier simpelweg geen tijd meer voor was. De personen die geïnterviewd zijn hadden allemaal een connectie met de basisschool uit Emmen of met de Stenden Hogeschool.

Enquête

In het plan staat aangegeven dat er cijfers van 1 t/m 10 kunnen worden gegeven op bepaalde stellingen. Uiteindelijk is er voor gekozen om wel stellingen voor te leggen maar de respondenten te laten kiezen tussen de mate van eens of oneens.

Evaluatie

In het plan staat aangegeven dat de evaluatie gaat plaatsvinden tussen de twee leerkrachten van groep 7/8 en Jordy Vedelaar. Één van deze leerkrachten heeft nauwelijks aan het onderzoek deelgenomen en haar heb ik dus buiten beschouwing gelaten voor een evaluatiegesprek. Er is dus wel geëvalueerd, maar dit heeft plaatsgevonden tussen de directeur, de juf van groep 7/8 en Jordy Vedelaar.

Onderzoeksvraag

Het belangrijkste punt van verandering is een aanpassing in de onderzoeksvraag. De school had aangedragen iets te doen met 'flipping the classroom', maar de stap naar een volledig nieuw concept van onderwijsvoering bleek te groot. Daarom zal de onderzoeksvraag anders moeten worden opgepakt. Het 'flipping the classroom' is in dit geval gedeeltelijk opgepakt en wel behandeld maar heeft vorm gekregen als een weblog als leeromgeving waarin de leerlingen buiten school om ook instructies konden volgen. De mogelijkheden om te switchen waren er wel, alleen werd voor deze groep de instructie in de klas te belangrijk geacht om te worden vervangen door een filmpje.

4.2 Deelvraag 1

Wat houdt 'flipping the classroom' in?

De traditionele vorm van 'flipping the classroom' houdt in dat de kennisoverdracht die we nu kennen in de klas, wordt vervangen door het maken van video's. Dit wordt vooral gedaan op middelbare- en hogere scholen. Hierbij maakt de docent korte instructiefilmpjes en biedt ze online aan. De leerlingen volgen de instructie en in de klas is er dan tijd voor bijvoorbeeld aanvullende instructie, extra vragen of het gezamenlijk maken van huiswerk. Hier komt ook de naam vandaan. Het onderwijs is namelijk omgedraaid. De instructiefilmpjes maken het onderwijs dus efficiënter, het kan veel tijdwinst opleveren en er kan gericht onderwijs worden geven. Daarnaast zijn de filmpjes op ieder moment beschikbaar, iets wat met de klassikale uitleg niet het geval is.

Vanaf de jaren 60 waren de videorecorders gangbaar en het onderwijs was flexibel er geworden zodat op deze vernieuwing werd ingesprongen. Er werd les ondersteunend materiaal aangeboden en de leerlingen maakten kennis met een nieuwe manier van kennisoverdracht. De eenvoudige verspreiding van zaken is gekomen met de opkomst van de computer. Dit geldt ook voor het verspreiden van filmmateriaal. Op verschillende manieren werd het voor de gewone burger mogelijk om kwalitatief goede filmpjes te maken en deze op een snelle manier te verspreiden. Het was slechts een kwestie van tijd voordat docenten dit zouden gebruiken ter verrijking van hun lessen.

Dit moment was in 2006 toen de Amerikaanse leraren Jonathan Bergmann en Aaron Sams op een nieuwe school kwamen³. Zij liepen hier tegen het probleem aan dat veel studenten lang moesten reizen om naar school te komen. Daarnaast is er een interview geweest met Aaron Sams waarin hij aangaf dat hij tegen het probleem aanliep dat hij centraal stond in het hele leerproces. Hij vertelde ze wat ze moesten leren, wanneer ze dat moesten doen, hoe ze het moesten doen en hoe ze dit konden bewijzen richting hem. Dit wilde hij niet meer op deze manier en vanuit dit probleem kwamen ze met het idee om via PowerPoint met screencast software te gaan werken. Op deze manier konden ze video's maken die ze deelden met de leerlingen. Op de video's stonden de instructies en de studenten konden die bekijken waar ze maar wilden. Daardoor kon iedereen leren op zijn eigen manier en zijn eigen tempo⁴. Ook Jonathan Bergman heeft verteld over hoe het voor hem tot 'The Flipped Classroom' is gekomen. Hij is docent en kwam er achter dat heel veel studenten maar heel beperkt de belangrijkste punten van de lesstof hadden opgepikt. Dit terwijl ze de lessen wel hadden gevolgd. Voor hem was het dus belangrijk om de basis aan te bieden via video's die leerlingen op ieder moment terug konden kijken. Hij ervoer hetzelfde als Aaron Sams, oftewel dat hij in de klas veel meer tijd over had om andere zaken te doen en bezig te zijn met het echte aanleren van zaken. Niet alleen meer de middenweg, maar leerling-gericht⁵.

Wanneer informatie wordt gezocht over 'flipping', dan zal de uitleg vooral zijn over de manier waarop Bergman en Sams dit hebben toegepast. De praktijk leert echter dat dit op vele verschillende manieren wordt uitgevoerd, zoals bijvoorbeeld Jackie Gerstein heeft gedaan⁶. De nadruk ligt dan ook niet op de instructievideo's, maar op het pedagogische model dat hier achter schuilt. Zo is het van belang dat de instructievideo's aansluiten op de vakinhoudelijke aspecten en de overige didactiek. Alle vormen van 'Flipping the Classroom' bevat het maken van instructiefilmpjes, maar telkens zit er een ander pedagogisch model achter die aansluit op de behoeftes van de kinderen van die school.

³ Kennisnet. (2012, 27 juli). *1 Flipping the Classroom – Geschiedenis* [Videobestand]. Geraadpleegd op 2 november 2013, van http://www.youtube.com/watch?v=Gb-cS6_Sw2U

⁴ Flipped Learning. (2010, 16 december). *The Flipped Classroom* [Videobestand]. Geraadpleegd op 9 november 2013, van <http://www.youtube.com/watch?v=2H4RkudFzlc>

⁵ Flipped Learning. (2010, 16 december). *Flipped-Mastery Classroom* [Videobestand]. Geraadpleegd op 9 november 2013, van <http://www.youtube.com/watch?v=nEfojG9ckYA>

⁶ Jackie Gerstein. (2012, 18 juli). *An Illustration of Flipped Classroom: The Full Picture* [Videobestand]. Geraadpleegd op 10 november 2013, van <http://www.youtube.com/watch?v=cXcCBuU3ytU>

Hoe is dit ingezet in de betrokken klas?

Voor dit onderzoek is uitgezocht of de huidige vorm van 'Flipping the Classroom' toepasbaar is op de betrokken school. Vanwege de volgende punten is hier een negatief antwoord uit gekomen:

- de leerlingen hebben weinig ervaring met het maken van huiswerk.
- de school wil de huidige vorm van instructie vasthouden.
- de leerlingen hebben niet de zelfstandigheid/verantwoordelijkheid om iedere dag de instructiefilmpjes te bekijken.

Om deze redenen is besloten de instructiefilmpjes wel in te zetten maar deze via een afgesloten platform aan te bieden. Op dit medium wordt de toetsstof per blok aangeboden en wordt vervolginstructie aangeboden. Binnen de lessen wordt vaak verwezen naar de blog en vooral richting leerlingen die moeite hebben met een bepaald onderwerp. Om het op deze manier aan te bieden is vooral een gevolg geweest dat de inschatting is gemaakt dat de leerlingen niet toe waren aan een volledig nieuw pedagogisch model. Daarom is deze tussenstap gemaakt waarbij in een vervolgstadium het idee van 'Flipping the Classroom' wel toepasbaar is.

4.3 Deelvraag 2

Wat is het verschil tussen het leren van taal, rekenen, spelling en de andere vakken?

Voor geschiedenis, aardrijkskunde en natuur worden voor een toets altijd samenvattingen meegegeven. Dit gebeurt nooit voor rekenen, taal en spelling. Om tot een antwoord te komen is gesproken met verschillende docenten en studenten.

Deze deelvraag is ontstaan vanuit eigen ervaring. In Nederland heerst er een cultuur waarin alles met een cijfer bestempeld moet worden. Elke vaardigheid heeft in Nederland een meetbaarheidfactor nodig. In het huidige onderwijs zijn er allemaal verschillende vakken gericht op verschillende gebieden. Voor al deze vakken worden cijfers afgeleverd door veelvuldige toetsing. De inhoud van de toetsen wordt onderwezen in de weken daar voor. Daarna wordt ervan uitgegaan dat een leerling de lesstof beheerst. Alleen voor het leren van toetsen is er een duidelijk verschil. Bij een vak als aardrijkskunde krijgen de leerlingen een samenvatting mee en een A4'tje voor de topografietoets. Ook voor vakken als geschiedenis, natuur en techniek zijn er samenvattingen voor een optimale toetsvoorbereiding. Het vreemde is dat bij vakken als taal, rekenen en spelling de laatste les genoeg wordt geacht voor een optimale voorbereiding op een toets. Op veel scholen leren leerlingen zelden tot nooit gericht voor een taal-, reken-, of spellingtoets.

Om een goed beeld te krijgen of dit gebruikelijk is op scholen is aan verscheidene docenten en vooral studenten gevraagd hoe dit is op hun (stage-)school. Dit leverde in bijna alle gevallen hetzelfde antwoord op: "Met aardrijkskunde, geschiedenis, natuur en techniek doen we altijd een samenvatting mee zodat de kinderen goed kunnen leren. Met rekenen, taal en spelling geven we alleen wat mee wanneer het kind aangeeft dat hij of zij dit lastig vindt. Dan zoeken we meestal wat oefenopdrachten op." Enkel een student gaf aan dat er, op iets regelmatigere basis, werk wordt meegegeven om te oefenen. Navraag over de school leert dat dit een school is die veel huiswerk meegeeft en dit ook voor de toetsen oppikt. In alle gesprekken is gevraagd waarom dit zo is en geen van de docenten of studenten kon aangeven waarom dit zo was. Het wordt als 'gewoon' ervaren dit op deze manier te doen.

Ten slotte is met deze bevindingen allereerst naar een vakdocent Nederlands gegaan van de Stenden Hogeschool. Volgens hem is het erg vreemd dat docenten niets extra's doen aan taal of spelling voor een toets. Hij dacht dat docenten regelmatig oefenstof meegaven zodat de leerlingen zich goed konden voorbereiden op een toets, maar in de gesprekken met andere studenten en leerkrachten blijkt dit niet. Volgens hem zit er ook weinig verschil in de manier van leren en zou dit gewoon mogelijk moeten zijn als op de manier als dit bij aardrijkskunde en andere vakken gebeurt. Ook hiervoor zou gewoon een samenvatting aangeboden kunnen worden van het hoofdstuk wat leerbaar is en zou er zelfs eventuele oefenstof, wat terug kan worden gevonden op de toets, toegevoegd kunnen worden. Enkel spelling kan lastig worden in samenvattingen vanwege de vele 'weet-onderdelen' van het vak.

Dezelfde bevindingen zijn aangekaart bij een vakdocent rekenen van de Stenden Hogeschool. Volgens hem zit er een groot verschil tussen het aanleren van de rekenonderdelen en de andere vakken. Bij rekenen leer je namelijk vaardigheden en bij de andere vakken leer je kennis. Dit is een essentieel verschil, rekenen is namelijk de basis van alles. De rekenvaardigheden worden gebruikt voor vakken als aardrijkskunde. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het leren van de schaal. De geleerde vaardigheden kunnen thuis extra geoefend worden, maar de lesstof aanbieden via samenvattingen is een stuk lastiger. Ook het idee van instructiefilmpjes is aangekaart en hier was de rekendocent heel positief over. Dit zou volgens hem inderdaad een manier zijn om rekenen thuis aan te leren. Kinderen zouden volgens hem sowieso veel meer achter de computer kunnen leren op een attractieve en vooral uitdagende manier. Hij gelooft dan ook niet in het EU-onderzoek uit 2006 waarbij werd aangegeven dat kinderen geen rekenen kunnen leren via ICT. Juist op het gebied van automatiseren kan een grote winst kunnen worden geboekt.

4.4 Deelvraag 3

Waarom moet een leeromgeving uitdagend zijn?

Niet eens zo heel lang geleden zaten de leerlingen achter elkaar in bankjes in de klas. De leraar legde alles formeel uit en de leerling diende enkel te luisteren. In de huidige tijd kan dit absoluut niet meer. Alles schijnt uitdagend gemaakt te moeten worden. Maar wat houdt dat daadwerkelijk in?

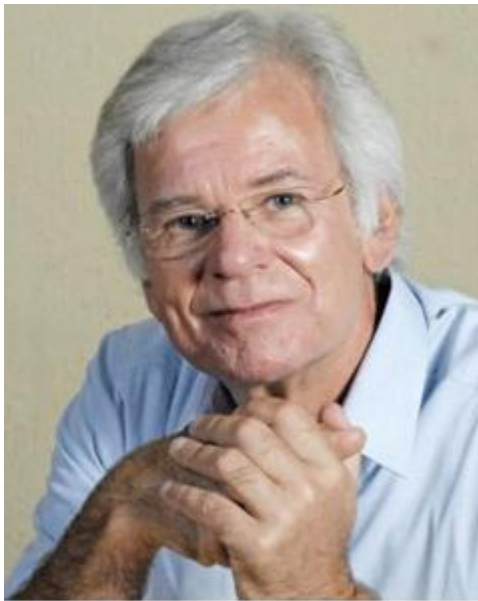
Wanneer in de Dikke van Dale wordt opgezocht wat het woord 'uitdagend' betekent, staat er: *tot iets uitnodigen of verleiden*. Een docent moet dus de kinderen uitnodigen om te leren.

Dat is iets waar Luc Stevens, orthopedagoog en directeur van het NIVOZ, zijn gehele carrière aandacht aan heeft besteed. Volgens hem worden docenten volledig verkeerd opgeleid. Docenten zijn enkel gericht op instructie en controle. Dit is lang niet altijd wat ze zelf willen, maar dit is wat van hen wordt gevraagd. Een leraar moet er voor zorgen dat binnen bepaalde tijd de stof er doorheen wordt gejaagd en dat het rustig is in de klas.

Luc Stevens

Dit is volgens Luc Stevens een slechte manier om te onderwijzen. Volgens hem is de belangrijkste taak van een docent een kind te uit te dagen zodat ze enthousiast zijn over wat ze moeten doen. De eerste taak van de school is namelijk niet dingen leren. Docenten moeten leerlingen motiveren om te leren zodat ze het leuk vinden om te leren. Dit moet gecombineerd gaan met een bepaalde mate van zelfstandigheid. Wanneer leerlingen iets doen, leren ze. Het gaat hierbij om een rijke leeromgeving waarin veel interactie plaatsvindt.

Joseph Kessels

Iemand die hier goed op aansluit is Joseph Kessels, een onderwijskundige en hoogleraar Human Resource Development aan de Universiteit Twente. Een van zijn interesses is hoe een omgeving effectief kan zijn. Hij geeft hierbij voorbeelden van werkomgevingen waarbij het, in een samenleving die gericht is op kennisproductiviteit, van belang is dat mensen gemotiveerd zijn. Daarom moet de omgeving aantrekkelijk worden gemaakt. Net als Luc Stevens vindt hij dat kennis niet enkel door een leraar moet worden overgedragen, dit moet gaan door middel van interactie. Die interactie kan alleen plaatsvinden wanneer de andere partij zich prettig voelt en uitgedaagd wordt in zijn omgeving met als basis 'onderzoek'.

Dan is er nog Professor Lodewijks. Ook hij vindt dat de focus moet liggen op de lerende zelf. Hij heeft hierbij 6 punten van een krachtige leeromgeving geformuleerd.

6 kenmerken van een krachtige leeromgeving ⁷	
1. De omgeving moet compleet en rijk zijn	Kinderen moeten kunnen begrijpen wat er wordt verteld. Daarnaast is het belangrijk dat er veel wordt afgewisseld tussen de leerinhouden.
2. De omgeving moet uitnodigen tot activiteit	De activiteit moet de kinderen aanspreken. Ze moeten gemotiveerd worden om open te staan voor de activiteit.
3. De omgeving moet realistisch zijn of in ieder geval ergens naar verwijzen	Kinderen moeten kunnen zien wat ze leren. De context moet duidelijk zijn en het moet visueel worden gemaakt.
4. De omgeving moet modellen bevatten en voorzien in coaching	De kinderen moeten handvatten aan worden gereikt. Ze moeten begeleid worden in hun eigen proces.
5. De omgeving moet de navigatie langzamerhand overlaten aan de lerende	Kinderen moeten zelfstandig kunnen leren. Hoe zelfstandiger een kind functioneert, hoe meer zelfvertrouwen het creëert.
6. De omgeving moet systematisch het besef van eigen bekwaamheid bij de leerling ontwikkelen	Door het zelfvertrouwen krijgt het kind een steeds groter besef van eigen kunnen.

⁷ Rosie. (z.d.). *Krachtige leeromgeving*. Geraadpleegd op 30 december 2013, van <http://klas.jouwweb.nl/didactisch/krachtige-leeromgeving>

Volgens een vakdocent rekenen van de Stenden Hogeschool wordt er steeds meer aandacht besteed aan de krachtige leeromgeving maar gaat nog lang niet iedereen hier in mee. Zo'n omgeving is van groot belang doordat kinderen gemotiveerd moeten worden om te leren. Wanneer een kind interesse heeft in zijn leren en als hij gemotiveerd is, zal hij/zij de stof sneller oppakken. Het kind heeft dan zin om te leren. Een andere docente van de Stenden Hogeschool is het hier mee eens. Volgens haar kan enkel effect worden bereikt wanneer er een bepaalde uitdaging in aangebracht wordt.

In het tijdschrift Het Jonge Kind (HJK januari 2012) staat een artikel van Cobi Boomsma en Wieke Bosch. Zij geven aan dat een kind van nature nieuwsgierig is. Volgens hen is nieuwsgierigheid de motor tot ontwikkeling. Een leraar staat hier boven, voor hem of haar is het de taak om deze nieuwsgierigheid te stimuleren. Een kind moet de tijd worden gegund te exploreren. Door het kind dit te laten doen zal het zelfvertrouwen creëren, het geloof dat hij of zij iets kan. Dit is vooral mogelijk in een omgeving die uitdagend is. Door voor veel afwisseling te zorgen, blijft een kind nieuwsgierig. De leeromgeving moet boeiend en verrassend zijn. Hierbij moeten ook de interesses van het kind worden gevolgd, dat zal ten goede komen van hun nieuwsgierigheid. Daarbij is de interactie tussen leerling en leraar essentieel.

4.5 Deelvraag 4

Wat zijn eisen en ontwerpcriteria voor het gebruik van sociale media en flipping the classroom?

In dit gedeelte gaat het vooral over hoe goede instructievideo's gemaakt kunnen worden die op een goede en attractieve manier te volgen zijn voor de kinderen. Voordat überhaupt begonnen kan worden, moet er goed gekeken worden naar hoe je het wilt aanbieden, wat je wilt aanbieden en wat binnen de eigen mogelijkheden ligt.

Vorm

Belangrijk is hoe snel iets gemaakt kan worden en dat iets gemakkelijk geüpload kan worden. Daarnaast moeten de filmpjes goed te vinden zijn. Dit kan op verschillende manieren. Manieren om het op te nemen:

- videocamera
- smartphone
- tablet
- computer/laptop met webcam

Met een videocamera kan een heel goed beeldkwaliteit worden bereikt. Daarnaast is via de meeste camera's materiaal eenvoudig overzetbaar naar een computer. Een nadeel is dat wanneer filmpjes mislukken, niet gelijk de mislukte versies weg geklikt kunnen worden.

Een smartphone heeft, in vergelijking met een videocamera, een mindere beeldkwaliteit. Het is wel meer dan voldoende om een goede instructievideo mee op te nemen. Wanneer iemand iets op wilt nemen kan gemakkelijk iets overnieuw opgenomen worden, indien er een fout is gemaakt. Daarnaast is de overdracht via Dropbox automatisch.

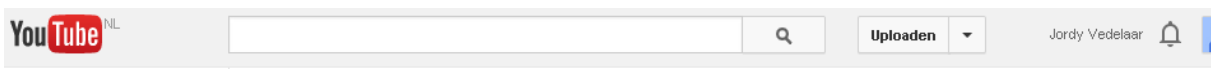

Met een tablet is heel makkelijk dingen uit te leggen. Het geluid is goed en er zit eventueel een frontcamera op waarmee een persoonlijke opname mogelijk is. Dit is niet noodzakelijk voor het maken van een goede instructievideo. Wat hier daadwerkelijk een groot voordeel van is, is dat er een pen voor de tablet is waarmee alles opschrijfbaar is. Daarnaast kan alles makkelijk verwijderd worden. Er is, om op te nemen, wel screencast-software nodig. Hier zijn gratis versies van maar deze hebben wel beperkingen. Er zijn ook betaalde software, deze functioneren een stuk beter. Het is belangrijk dat vooraf gekeken wordt naar wat welke software te bieden heeft.

De opnames kunnen ook gedaan worden via een laptop of met een computer. Hier is dan wel een webcam voor nodig. Dit is alleen geen touchscreen, dus de uitleg kan soms wat lastiger weer te geven zijn. Het uploaden gaat via de meeste programma's wel weer eenvoudig. Ook hier is screencast-software voor nodig.

Video uploaden

Een belangrijk onderdeel waar vooraf naar gekeken moet worden, is hoe de video te uploaden. Het makkelijkst is een Google-account aan te maken en de video via YouTube up te loaden. Indien ingelogd hoeft enkel op 'Uploaden' te geklikt te worden. Dan gaat het van de computer af. Het uploaden zelf kan enige tijd in beslag nemen, maar uiteindelijk geeft YouTube een te gebruiken link. Wanneer er wordt opgenomen met een smartphone kan dit heel eenvoudig, bij de andere methoden moet vooral gekeken worden of de screencast-software dit toestaat.

Video delen via (sociale) media

Uiteindelijk is de ultieme eis dat de video gedeeld kan worden met degenen uit de klas. Er zit hier een groot verschil bij uitvoering op een basisschool of op hogere school. Op een basisschool ligt de verantwoordelijkheid bij de school en de ouders verwachten dat alles gedaan wordt om de veiligheid te waarborgen. Op de basisschool in Emmen is de volgende enquête uitgevoerd onder de ouders van groep 7/8.

Uitdaging	16.57%
Vermaak	24.29%
Leren	24.5%
Veiligheid	34.64%

Hieruit blijkt dat ouders de focus vooral hebben op hoe veilig iets is voor hun kind. De veiligheid staat dus nog boven uitdaging of dat de kinderen er überhaupt wat van leren. In het volgende hoofdstuk wordt er verder ingegaan waarom welke site geschikt is om iets als dit uit te voeren. Momenteel zijn de beste mogelijkheden om zoiets uit te voeren:

- Youtube-account
- Facebook-groep
- Blog
- Twitter-groep
- ELO
- Google-sites

Ieder punt heeft zijn eigen voor- en nadelen. Op een middelbare- of hogere school kan overlegd worden met de leerlingen wat zij het prettigst vinden. Een basisschool moet zelf deze keuze maken. Voor dit onderzoek ging het er vooral om dat de site gebruiksvriendelijk was, geschikt was voor basisschoolleerlingen, de mogelijkheid had tot het posten van Youtube-filmpjes en de mogelijkheid had om de omgeving uitdagend te maken.

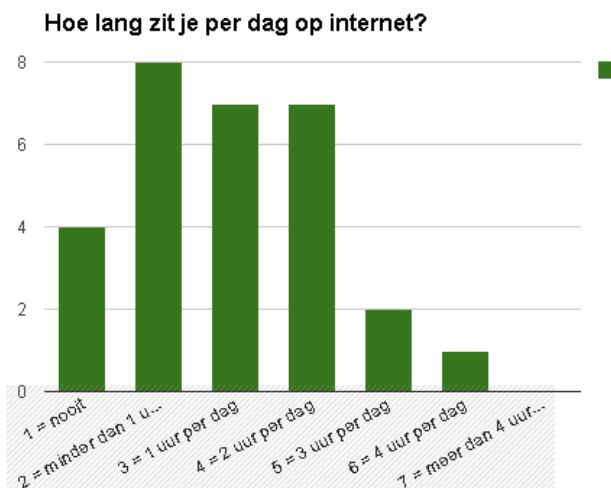
Inhoud

Een mens is maar een korte periode echt geboeid. De filmpjes zullen dus kort moeten zijn en alle basisvaardigheden moeten er in staan. In het interview met Jonathan Bergmann geeft hij ook aan dat de basisvaardigheden moet aangereikt moeten worden en dat er dan leerling-gericht bekeken moet worden waar er verder behoefte aan is. Dit filmpje laat duidelijk zien hoe eenvoudig iets kort en bondig uitgelegd kan worden: <http://youtu.be/h3L43QnyANM>. Door uit te leggen via screencast-software, moeten verschillende computerprogramma's verfilmd worden. Zo kan een video gemaakt worden met iets wat op Microsoft Word hebt staat, maar kan dit ook bijvoorbeeld zijn met iets van Prezi, PDF, Powerpoint, etc. Ook hier is het belangrijk dat de essentie opgezocht wordt en iemand niet tien minuten lang blijft praten. Dan heeft een leerling het filmpje allang weg geklikt. Ook moet er nog gekeken worden naar de presentatie. Hierbij is er de keuze tussen een script en een natuurlijke manier. De voorkeur voor een basisschool gaat toch naar de natuurlijke manier, de leerlingen kennen de docent namelijk ook op die manier. Een filmpje hoeft echt niet perfect te zijn, zolang er maar binnen korte tijd duidelijk iets uitgelegd wordt.

Gebruik sociale media

Een docent wil graag communiceren over de lesstof. Via sociale media kan een docent contact maken over school en bijvoorbeeld de kinderen iets leren. Momenteel wordt er veel via App's als WhatsApp en SnapChat gedaan en zijn er maar twee internetvormen van sociale media die veel gebruikt worden. Dit zijn Twitter en Facebook. Aan de eisen die een school stelt, is het onmogelijk een van deze twee te gebruiken. Dit heeft een andere categorie tot gevolg waar de leerlingen nog wel kunnen communiceren, maar het gebruik wat minder bekend is. Dit gaat ten koste van de interesse van de kinderen, maar komt de veiligheid ten goede. En zoals in deze tabel staat, wordt duidelijk dat ook de kinderen de veiligheid wel belangrijk vinden.

Uitdaging	8.75%
Vermaak	33.5%
Leren	29.5%
Veiligheid	28.25%

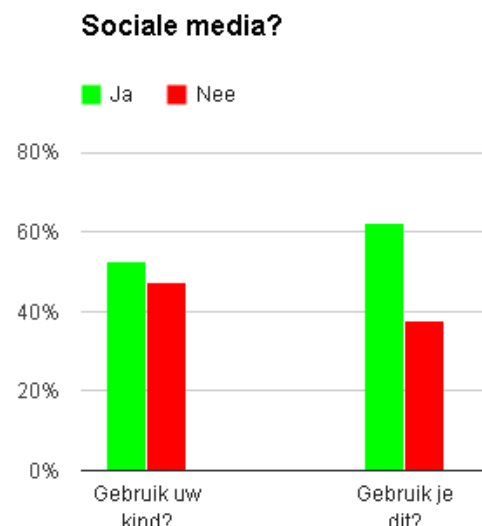

Ten slotte is er gekeken of de kinderen überhaupt wel veel gebruik maken van het internet en sociale media. Als dit niet het geval is, is het niet nodig dit uit te voeren in een klas. Op deze basisschool is een onderzoek uitgevoerd naar de activiteiten van de leerlingen met de volgende resultaten.

< Zoals deze statistiek uitwijst, maken bijna alle leerlingen dagelijks gebruik van het internet.

Bij het onderzoek naar het gebruik van > sociale media zal vooral moeten gekeken worden naar de rechterkant. Maar liefst 61% van de kinderen maakt actief gebruik van sociale media.

Als docent is het heel belangrijk dat de servicevoorwaarden goed worden doorgelezen. Er zijn veel scholen bekend waar er een groep voor een klas is aangemaakt waar een docent de leiding over heeft. Lees goed de voorwaarden door, dan wordt duidelijk dat dit niet mag. Kinderen onder de dertien jaar mogen namelijk geen gebruik maken van Facebook. Durf je dit risico dan als school te nemen? Stel dat er iets fout gaat, wie is dan verantwoordelijk? In het volgende hoofdstuk zal er verder in worden gegaan op welke keuzes er voor dit onderzoek zijn gemaakt.

Conclusie

Voordat iets wordt opgezet als dit, is het belangrijk dat te luisteren naar alle partijen. Geef een globale weergave van wat het idee is en laat anderen eisen en ideeën aandragen. Kijk vervolgens wat er binnen de eigen mogelijkheden ligt. Zo kan een tablet wel het beste middel gevonden worden, maar wanneer er geen beschikking over is, wordt het lastig.

De eigen voornaamste eisen/ontwerpcriteria waren voor het onderzoek:

- Voor de kinderen moet het gebruiksvriendelijk zijn
- Er moeten filmpjes op gezet kunnen worden
- Het moet een vorm van sociale media zijn
- De lay-out moet ingesteld kunnen worden
- De accounts moeten zelf gemaakt kunnen worden i.v.m. veiligheid

Vervolgens kwamen hier de voornaamste eisen van de school bij:

- Sociale media moet de school kunnen verantwoorden
- Dagelijkse controle door de student
- Alle acties moeten in overleg met de directeur/adjunct-directrice

Daarna moet worden gezocht naar welke site aan deze eisen voldoet. Ook moeten de eigen mogelijkheden bekeken worden. De eigen mogelijkheden zijn:

- Enkel een smartphone met directe overdracht naar Dropbox
- Computer
- Laptop
- Videocamera

Gezien het ontbreken van een webcam, headset, microfoon en tablet vielen al bepaalde vormen af. De persoonlijke ervaring met filmen is matig te noemen, daarom is het belangrijk dat het opnemen laagdrempelig in gebruik was. De filmpjes zelf stonden er vaak snel en goed op. Het makkelijke van Dropbox is dat dit alles direct overzet naar de computer. Op die manier hoeft enkel op 'Uploaden' geklikt te worden bij YouTube en binnen een half uur wordt een eigen instructievideo met een link voor een site gecreëerd. De belangrijkste conclusie is dat wat gedaan wordt, niet perfect hoeft te zijn. Een docent is geen filmprofessional, het belangrijkste is dat de boodschap effectief overgedragen wordt.

4.6 Deelvraag 5

Welke site kan gebruikt worden wanneer uitdaging en veiligheid de belangrijkste eisen zijn?

Voor het beantwoorden van deze onderzoeksvraag, moet gekeken worden naar de algehele mogelijkheden tot het uitvoeren ervan. Vervolgens zullen de plus- en de minpunten aangeven moeten worden. Let op: dit onderzoek is gericht op basisschoolkinderen. De leeromgeving zal aan de volgende eisen moeten voldoen:

- mogelijkheid tot het uploaden van filmpjes/foto's.
- chatfunctie of andere communicatiemogelijkheid.
- extra functies voor het creëren van een uitdagende leeromgeving.
- statistiekenopslag.
- mogelijkheid tot het ordenen van informatie.
- mogelijkheid om het volledig af te schermen.

Mogelijkheden tot gebruik:

- YouTube-account
- Facebook-groep
- Blog
- Twitter-groep
- ELO
- Google-sites

Youtube-account:

<http://www.youtube.com/>

Pluspunten	Minpunten
Makkelijk ordenen van filmpjes	Geen chatfunctie, lastig communiceren
Vrij toegankelijk, geen account nodig om video's te bekijken	Beperkte mogelijkheid tot het creëren van een uitdagende leeromgeving
Statistiekenopslag	Onder de dertien jaar geen YouTube-account
Beste site voor het uploaden van filmpjes	Er kan slecht tekst gepost worden in algemene vorm
Bekend en vertrouwd voor iedereen	Een mogelijkheid weg te klikken van het profiel naar willekeurige filmpjes
Niet noodzakelijk om volledig af te schermen	Geen controle over wat de leerlingen doen op YouTube

Facebook-groep:

<https://www.facebook.com/>

Pluspunten	Minpunten
Mogelijkheid tot het posten van filmpjes	De leeftijdsgrens is 13+
Snelle en eenvoudige communicatiemogelijkheid	Er is een maximum van één account
Gebruiksvriendelijk	Meerdere zaken ordenen is lastig
Iedereen kent het	Niet alle ouders willen hun kind op Facebook hebben
Het kan volledig afgeschermd worden voor buitenstaanders	Geen statistiekenopslag
Eenvoudig bereikbaar	

Blog:
Bijvoorbeeld via <http://www.blogger.com/>

Pluspunten	Minpunten
Kan volledig afgeschermd worden	Lastiger te controleren
Geen problemen om veel accounts aan te maken	Minder bekend voor kinderen
Alles kan goed geordend worden	Google-account, dus ook alle andere Google-functies bereikbaar met een account
Gebruiksvriendelijk	Trage communicatie
Statistiekenopslag	Filmpjes maximaal tot 100mb, dus er moet telkens doorgelinkt worden naar YouTube
Veel mogelijkheden tot het creëren van een uitdagende omgeving	
Uiterlijk is heel goed	
Extra gadgets	

Twitter:
<https://twitter.com/>

Pluspunten	Minpunten
Heel bekend	Minder populair onder kinderen
Mogelijkheid tot het posten van foto's/filmpjes	Communicatie onderling lastig
Mogelijkheid tot ordenen is lastig	Staat geen leeftijd bij. Meeste Amerikaanse sites zijn minstens 13+
	Geen statistiekenopslag
	Controle is minder
	Weinig extra functies
	Mogelijkheden om het uitdagend te maken zijn niet zo groot
	Niet alle ouders willen hun kind op Twitter hebben

ELO (elektronische leeromgeving):

Pluspunten	Minpunten
Veiligste omgeving	Onbekend bij leerlingen
Mogelijkheid tot het posten van foto's/filmpjes	Geen onderlinge communicatie
Kan heel uitdagend gemaakt worden	
Statistiekenopslag	
Kan volledig afgeschermd worden	
Overzicht over de andere accounts	
Alles kan goed geordend worden	

Google-sites:

<https://sites.google.com/>

Pluspunten	Minpunten
Alles kan goed geordend worden	Geen chatfunctie
Gebruiksvriendelijk	Kan niet afgeschermd worden
Veel extra mogelijkheden	Onbekend bij leerlingen
Veel mogelijkheden tot het creëren van een uitdagende omgeving	
Mogelijkheid tot het posten van foto's/filmpjes	
Heel goed uiterlijk	
Geen leeftijdsgrens	

Op de vorige pagina's staan zes veelgebruikte omgevingen voor het gebruik met een klas. Het is onmogelijk om aan te geven wat de beste keuze is om in een klas te gebruiken. Iedere omgeving heeft zijn eigen plus- en minpunten. Daarnaast moet de docent een omgeving kiezen waar hij/zij iets van afweet. Facebook kiezen terwijl door de docent nog nooit Facebook is gebruikt, is erg onverstandig. Op die manier zijn niet alle mogelijkheden bekend en kan het dus niet optimaal gebruikt worden. Voor de uiteindelijke keuze zal moeten gekeken worden naar:

- wat zijn de mogelijkheden van de omgeving?
- wat zijn mijn eigen mogelijkheden?
- zijn mijn eigen eisen haalbaar met deze omgeving?
- kan ik deze omgeving verantwoorden richting school en ouders?

In het geval van dit onderzoek gaat het om een basisschool. Het idee was om sociale media te combineren met instructievideo's. Het probleem is dat Amerikaanse sites op het gebied van sociale media 13+ zijn en dat dit dus niet valt te verantwoorden richting de ouders. Ook is niet duidelijk wie verantwoordelijk is indien het 'fout' gaat met een van de leerlingen op een medium als Facebook of Twitter. De basisschool in Emmen heeft hier dan ook een negatief advies voor gegeven en verzocht te kijken naar andere opties. Twitter en Facebook vielen hierdoor gelijk af, ondanks dat deze

sites anno 2013 het populairst zijn. Ook was er een voorkeur om meerdere subonderdelen te kunnen toevoegen, terwijl bij Twitter en Facebook niets geordend kan worden. Wat betreft de filmpjes is YouTube de beste optie, alleen kan een leerling vanuit YouTube snel terecht komen bij allerlei filmpjes die niets met de leeromgeving te maken hebben. Uiteindelijk is gekozen voor Blogger omdat dit de meeste mogelijkheden en gadgets bevat. Daarnaast bestaat de mogelijkheid te reageren op berichten. Ook kan er onbeperkt Google-accounts aangemaakt worden, iets wat op Facebook/Twitter niet wordt geaccepteerd.

4.7 Deelvraag 6

Wat is het verschil in leerresultaten tussen deze groep en vorige groepen 7/8?

Dit is de lastigste deelvraag om te beantwoorden. Binnen zo'n korte tijd is daadwerkelijk cijferresultaat namelijk erg lastig meetbaar. De school heeft dit gelijk in het begin aangegeven, alleen er is enige miscommunicatie ontstaan over deze deelvraag. Toen na enkele weken de resultaten van de jaren ervoor opgevraagd werden, bleken deze niet aanwezig te zijn. Daarom is deze deelvraag vooral gebaseerd op de mening van de desbetreffende juf, twee toetsen met resultaten daarvoor en de mening van ouders en kinderen.

Verhaal van een meisje

In het begin van dit project ging het in groep 7 veelal over staartdelingen. Dit onderwerp werd als zeer lastig ervaren, vooral door de verschillende regels die hierbij horen. Daarom is een van de eerste filmpjes die de juf van groep 7/8 en Jordy Vedelaar hebben gemaakt, eentje waarin de werking van een staartdeling wordt uitgelegd.

Een van de meisjes uit de klas had veel moeite met dit onderdeel en zij heeft toen extra oefenmateriaal meegekregen naar huis. Ook heeft ze het filmpje meerdere malen bekeken. Uiteindelijk vertelde dit meisje dat ze door het filmpje heel erg goed begreep hoe een staartdeling werkt. Op de toets maakte ze de staartdeling ook erg goed, iets wat aangeeft dat de instructievideo voor haar effectief is geweest.

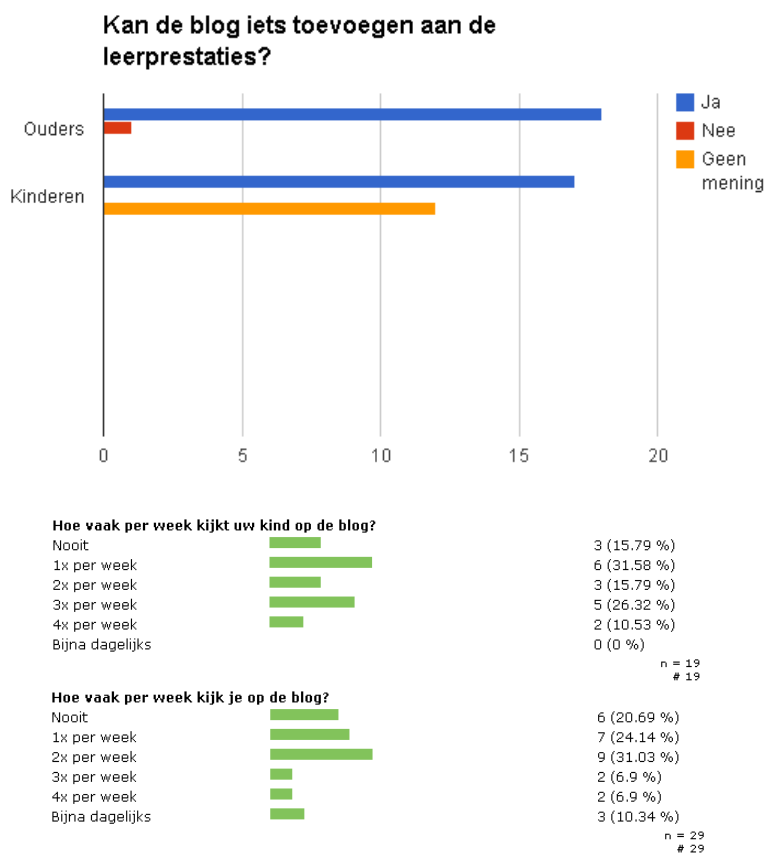
Gesprek met de juf van groep 7/8)

Deze juf van groep 7/8 heeft dus gezien hoe de blog zijn intrede heeft gedaan in de klas. Volgens haar is het heel goed mogelijk dat de leerlingen van een blog als deze kunnen leren. Het is voor de klas een extra handvat om te gebruiken, iets wat ze naast de gewone instructie hebben. Volgens haar wordt het wel vooral gebruikt door de sterke leerlingen, deze leerlingen hebben er vervolgens ook baat bij. Momenteel zegt ze voor iedere toets dat alle stof te leren is op de weblog en een groot gedeelte van de klas kijkt hier dan ook op. Vooral voor de toetsen wil ze dan ook graag dat de blog behouden blijft, zo hebben kinderen een middel om de toets te leren. Volgens haar heeft het weldegelijk effect in de leerresultaten.

Ouders / kinderen

In een enquête hebben de ouders aangegeven dat zij denken dat de blog een meerwaarde kan hebben voor de leerprestaties van hun kind. Er is maar één ouder geweest die hier geen toegevoegde waarde in ziet. Deze enquête is gehouden aan het eind van het onderzoek. Dat betekent dat ze dit oordeel hebben gegeven op eigen ervaringen met de blog. Opvallend is dat er ouders zijn geweest die hebben ingevuld dat de blog iets toevoegt, maar aangeven dat hun kind er nooit op kijkt. Verder is er veel over gesproken met ouders en bijna alle ouders kwamen met positieve reacties. Veel reacties over het uiterlijk, maar ook over dat het inhoudelijk sterk was. Twee ouders gaven aan dat dit echt zou kunnen helpen voor hun kind.

Wanneer er wordt gekeken naar wat de kinderen denken over de leerprestaties in combinatie met de blog, dan valt vooral de staaf met 'geen mening' op. Deze kinderen denken niet dat het een negatief effect heeft, maar vinden het lastig aan te geven of dit positief werkt. Aan een van de kinderen is gevraagd waarom hij dit zo had ingevuld en in het antwoord kwam naar voren dat er vooral heel veel spelletjes op de blog stonden en hij dus niet zeker wist of daar iets van geleerd kon worden. Toch denkt ook de meerderheid van de kinderen dat ze iets kunnen leren van de blog. En ook deze enquête is aan het eind van het onderzoek ingevuld, dus gebaseerd op hun eigen mening.

Vergelijking eerdere toetsen

Bij de laatste taaltoets is er een vergelijking gemaakt met de toetsen daarvoor. Onderstaande tabel is ingevuld door de juf van groep 7/8 en er moet vooral gelet worden op toets 4 in vergelijking met de overige toetsen. Vanaf toets 4 was het mogelijk te leren via de blog en 62,5% van de kinderen heeft ook aangegeven te hebben geleerd via de blog. Nu kan dit natuurlijk een makkelijkere toets zijn geweest, kunnen de leerlingen gemotiveerder zijn geweest en kan de uitleg beter zijn geweest. Feit blijft wel dat vanaf toets 4 er de beschikking was over de blog, veel kinderen hebben aangegeven dat zij via de blog hebben geleerd voor de toets en dat de cijfers gemiddeld hoger waren.

[illegible]

De leerlingen hebben achteraf een enquête ingevuld. Er is één iemand die deze fout had ingevuld en daarna overnieuw had gedaan. Dit is een jongen die aangaf dat hij wel voor de toets had geleerd en dit in het vervolg nogmaals zou doen.

Wat blijkt is dat voor deze toets ongeveer 60% van de kinderen uit zichzelf het besluit heeft genomen om te leren. In deze tijd hebben ze de stof even overgekeken en aangeklikt wat ze nog lastig vonden.

Denk je dat je de toets goed hebt gemaakt?

la

Nee

Ik twijfel

7 (43.75 %)

0 (0 %)

9 (56,25 %)

n = 16
16

Heb je via de blog voor de toets geleerd?

Ja

Nee

10 (62.5 %)

6 (37,5 %)

n = 16
16

Als je ja hebt ingevuld, dan ook deze vraag beantwoorden.

Een kwartier

Een half uur

Een uur

Twee uur

Drie uur

Vier uur

Meer dan

9 (100 %)

0 (0 %)

0 (0 %)

0 (0 %)

0 (0 %)

0 (0 %)

0 (0 %)

n = 9
49

De leerlingen die voor de toets hebben geleerd hebben over het algemeen ook het gevoel dat ze hier beter voor konden leren. Dat wil toch zeggen dat ze extra zelfvertrouwen hebben gekregen voor de toets. Dat resulteert ook dat er voor een volgende keer via de blog wordt geleerd voor een toets. Daarnaast is met de laatste vraag aangegeven dat het leren via de blog goed te doen was.

4.8 Deelvraag 7

Hoe wordt deze leeromgeving door de ouders, kinderen en school ervaren?

In cijfers is het heel erg lastig aan te geven of er progressie is geboekt. Daarom wordt er veel waarde gehecht aan hoe de leeromgeving is ervaren door ouders, kinderen en de school. Er zijn individuele gesprekken gevoerd en er is een enquête gehouden onder ouders en kinderen over hoe zij dit hebben ervaren.

Het belangrijkste is de mening van de kinderen van groep 7/8 van de basisschool uit Emmen. Er zijn 29 kinderen die de eindenquête hebben ingevuld, hiervan zitten er iets meer kinderen in groep 7. Er is de kinderen om hun mening over de blog gevraagd en die hebben ze gegeven.

Open vragen door ouders / kinderen

Op de volgende pagina zijn de meningen van de 29 kinderen te lezen. Net als bij een boekbespreking is de kinderen eerst gevraagd wat zij goed vinden aan de blog. Wat ze over het algemeen kunnen waarderen is dat er veel uitleg over de stof op staat, dat de toetsstof er inhoudelijk op staat en dat ze er veel van kunnen leren. Dat zijn de punten waar veel aandacht aan wordt besteed en het is dus goed dat dit terug valt te lezen in een blog. De leerlingen zien het als een extra hulpmiddel.

Wat betreft mindere punten wordt er weinig aangegeven. Dit zal komen doordat het lastig aan is te geven hoe het anders zou kunnen. De afwisseling van de achtergrond is na de enquête meerdere keren gedaan. Interessantere taalspellen zijn wel lastig. Er zijn nu eenmaal veel meer leuke rekenspellen te vinden op internet. De laatste rij gaat over wat er toegevoegd kan worden aan de blog. De dingen voor de plusgroep zullen nog worden toegevoegd. Het probleem is dat die leerlingen ver voor lopen en dat dit veel extra tijd kost. Toetsen van andere vakken komen er niet op, hier heeft de school al andere ICT-middelen voor aangeschaft.

	Dit vind ik heel goed aan de blog:	Dit vind ik minder goed aan de blog:	Dit zou ik graag willen toevoegen aan de blog:
respondent 1	alles is goed uitgelecht en te vinden is	niks	niks alles is al goed
respondent 2	alles is goed uitgelecht, er staan ook veel dingen om te leren en door de filmpjes en spelletjes vind je het ook leuker.	helemaal niets!!	alle andere vakken.
respondent 3	Dat alles dat net nieuw is geleerd ook er bijna dan gelijk op komt te staan	niks	Dingen voor de plusgroep
respondent 4	het is een leuke blog en je leert er veel van !	ik zelf kan alles goed vinden maar soms minder goed.	HELEMAAL NIETS !!! het is een leuke blog
respondent 5	dat we kunnen oefenen met de blog als je iets moeilijk vindt		
respondent 6	dat je wat leert	niks	'meer spelletjes
respondent 7	DAT ER ELKE DAG ERWAT BIJ KOMT	NIKS NIETS NOPPES	NIK NOPPES NOOIT WAT
respondent 8	alles staat er goed en netjes op	niets alles is wel goed	ingelijk niks
respondent 9	er wordt heel veel aan gedaan	niks	niks
respondent 10	Ik leer er veel op en ik kan dat elke dag doen, ook in het weekend.	Het kan ook mooi zijn als je afwisseld met de achtergrond.	Een afwisselende achtergrond.
respondent 11	dat je alles kan leren	het mag er van mij wel wat gezelliger uitzien\r\n	een leuke foto van de klas als achtergrond bijvoorbeeld\r\n
respondent 12			
respondent 13	alle spellen en de filmpjes		
respondent 14	je krijgt leuke spelletjes van b.v. tafelspellen en breukenpacman	eigelijk niks ik vind alles mooi en goed	niks goed gemaakt zo
respondent 15	dat er leuk spel op staan\r\n	nieks	meer reken spelletjes
respondent 16			
respondent 17	de spelletjes	niks	niks
respondent 18	je kunt er van leren	niks	niks
respondent 19	dat je er op kan leren		
respondent 20	de antwoorden van de toets	hij is een beetje saai	niks
respondent 21	dat je wat kunt leren	het is best moeilijk als je computer het niet zo goed doet\r\n	meer spelletjes\r\n
respondent 22	er staat bijna alles op er staat bijna alles op	ik vind niks minder van de blog ik vind niks minder van de blog	niks niks
respondent 23	dat het veilig is.	niks.	toetsen bijvoorbeeld geschiedenis aardrijkskunde dat soort
respondent 24	er zitten leer spelletjes op\r\n	niks	niks
respondent 25	je kunt wat leren\r\n	ik vind de taal spellen niet zo leuk	leukere taal spellen
respondent 26	je kan er alles op leren en alles wat je op de toets krijgt staat er op	ik vind alles goed op de blog	niks
respondent 27	dat je alles kan leren	niks	niks\r\n
respondent 28	heel veel	bijna niets	antwoorden
respondent 29	Heel veel want je leert er van	Eigentlich niet zo veel	

Ook de ouders kregen de mogelijkheid om via een open vraag aan te geven wat ze van de weblog vinden. Hier is nauwelijks op gereageerd. Het toevoegen van huiswerk zou kunnen, toch wordt dit in algemene zin al weinig gedaan dus dan kunnen de kinderen het extra huiswerk kunnen zien als een gevolg van de weblog. De reactie dat de blog onbekend bij ouders is, is vreemd. De blog wordt dagelijks besproken in de klas en de ouders zijn middels een brief ingelicht. De twee andere reacties zijn positieve reacties waarbij gericht wordt aangegeven wat er goed aan bevonden wordt.

Wij vinden het een heel goed initiatief. De blog helpt je bij het leren, de uitleg is duidelijk en je kunt het steeds weer bekijken en oefenen. Spelenderwijs leren en uitgedaagd worden. De manier van leren. De spelletjes zijn leuk om te doen en als er dan ook nog een tijdslimiet is, of tegenstanders, dan wordt je extra gestimuleerd. Er zijn natuurlijk veel websites die deze "spelletjes" aanbieden maar op deze manier is het persoonlijker en wordt er besproken wat op dat moment ook in de klas actueel is. Je kunt als ouder meekijken, je weet waar ze mee bezig zijn in de klas. Een aanwinst dus en wellicht ook een idee voor groep 3 t/m 6. Succes verder met je onderzoek, mvg [naam]

Evt. toevoeging van huiswerk

Ik weet niet eens dat het bestaat dus kan geen mening erover geven.

Ik heb deze enquête ingevuld voor [naam] en [naam]. Alleen [naam] zit iets meer achter internet. Zo'n anderhalf uur gemiddeld. Hij maakt iets minder gebruik van het blog, maar dit komt omdat hij de code kwijt. [naam] is vooral weg van het pinguinrekenspel. De spreekwoorden in foto's vond ik zelf heel mooi. Een uitdagende leeromgeving voor de kinderen. Mijn complimenten

Eens/oneens over de blog

De kinderen en hun ouders hebben soortgelijke vragen ingevuld over hoe zij denken over de blog. Als eerste werd gevraagd hoe vaak er gebruik wordt gemaakt van de blog. Hieruit blijkt dat het grootste gedeelte van de klas dit ziet als een extra ondersteuning om af en toe te bekijken. Een aantal kijken er nooit op en hiervan hebben ook de meeste ouders de enquête niet ingevuld. Daarom zit er een behoorlijk verschil in de resultaten.

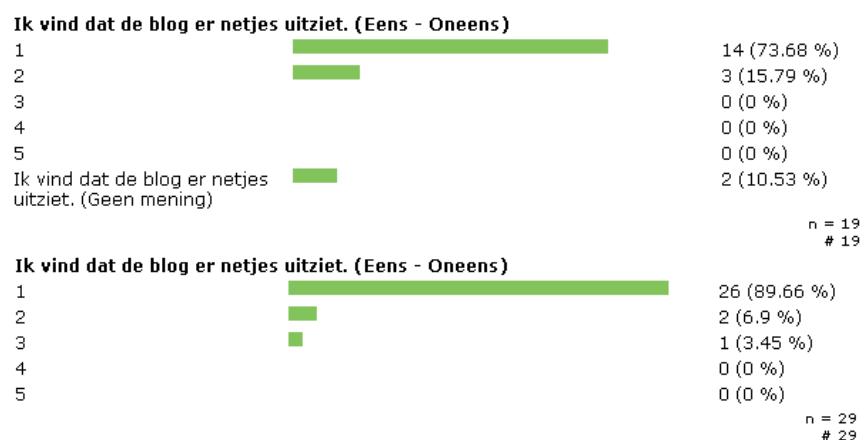
Hoe vaak per week kijkt uw kind op de blog?

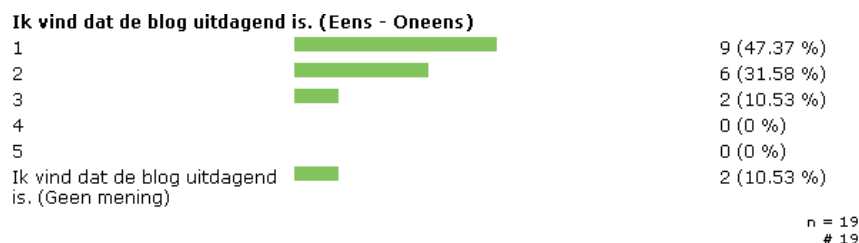
Hoe vaak per week kijk je op de blog?

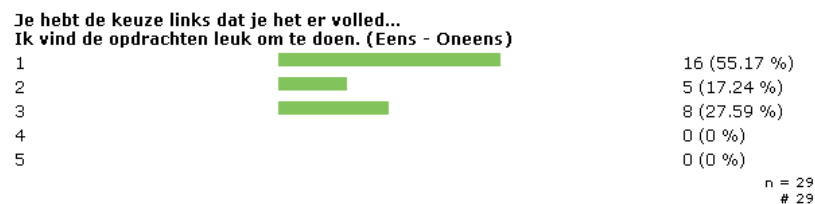
De volgende vraag ging puur om de uitstraling van de blog. Hier is een ontzettend positief resultaat uitgekomen. Ouders en leerlingen geven aan dat ze tevreden zijn over de uitstraling van de blog.

Daarna is aan de ouders gevraagd of ze de blog uitdagend genoeg vonden. In vergelijking met de netheid is er iets minder positief op gereageerd, maar gemiddeld ook weer een goed resultaat.

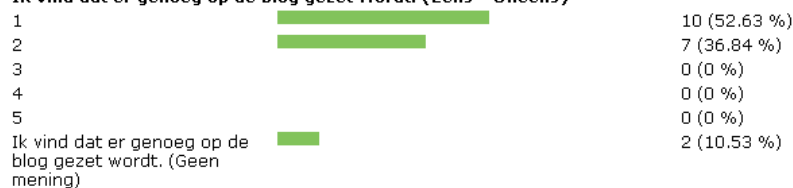

Aan de leerlingen is een soortgelijke vraag gesteld. Hierbij valt toch op dat er 28% op de middelste heeft gekozen. Dit zal voornamelijk aan de taalspellen liggen. De reken spellen waren heel verschillend en erg leuk om uit te voeren, bij de taalspellen was dit veel minder. Dit komt doordat taal toegepast moet worden en hier dus minder spellen op gericht zijn. Bij rekenen komt veel aan op strategie en tactiek, interessante rekenonderdelen om toe te passen bij spellen.

Op de blog zijn dagelijks dingen gepost. De kinderen en de ouders hebben dit als positief ervaren. Voor iemand die dit alleen uitvoert is het lastig om veel meer bij te houden als in dit geval is gedaan.

Ik vind dat er genoeg op de blog gezet wordt. (Eens - Oneens)

n = 19
19

Ik vind dat er genoeg op de blog gezet wordt. (Eens - Oneens)

n = 29
29

Aan de kinderen is gevraagd of zij alles makkelijk kunnen vinden op de blog. Hier is wat minder positief op gereageerd. Hier zijn meerdere oorzaken voor aan te geven. Ten eerste is er in de testfase veel veranderd wat betreft de opbouw van de blog. De inhouds switchten regelmatig van tabblad. Dit werd door de leerlingen als storend ervaren. Ten tweede werkte de zoekfunctie niet naar behoren. Ten derde was de zoekpagina op datum vrij onduidelijk. Deze punten zijn meegenomen voor het vervolg.

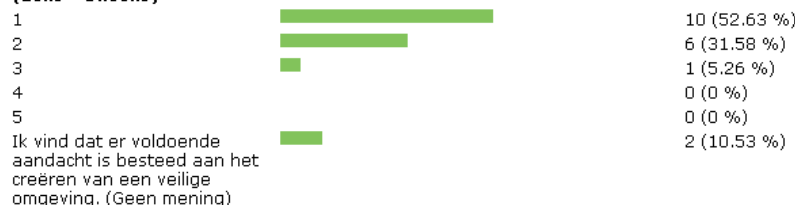
Ik vind dat ik alles makkelijk kan vinden op de blog. (Eens - Oneens)

n = 29
29

Door de ouders was aangegeven dat zij heel veel waarde hechten aan de veiligheid van de blog. Daarom is het goed om te zien dat ze de blog als een veilig middel zien om te leren voor hun kind. Niet bepaald onbelangrijk is dat ook de kinderen zich veilig voelen wanneer ze op de blog actief zijn. Daarom hebben alle leerlingen een eigen wachtwoord en is de blog volledig afgesloten voor buitenstaanders.

Ik vind dat er voldoende aandacht is besteed aan het creëren van een veilige omgeving. (Eens - Oneens)

n = 19
19

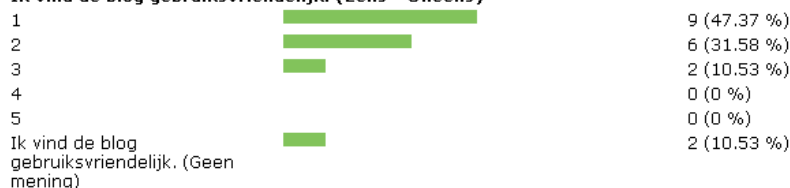
Ik vind dat er genoeg aan is gedaan om te zorgen dat de blog veilig is. (Eens - Oneens)

n = 29
29

De laatste stelling geeft eveneens aan dat de ouders bijna allemaal hebben gekeken hoe de blog er uitziet. De ouders vinden dat voor gebruikers alles makkelijk te vinden is.

Ik vind de blog gebruiksvriendelijk. (Eens - Oneens)

n = 19
19

Statistieken blog

Van de maand november is geen Print Screen gemaakt, van de maand december wel. Hierin is heel duidelijk te zien dat de kinderen er in het weekend heel weinig op zitten. Vervolgens brak de kerstvakantie aan en in die periode heeft bijna niemand meer op de blog gekeken. Dit betekent dat het in de klas levendig gehouden moet worden. De kinderen moeten de noodzaak zien om op een blog te zitten. De blog moet bespreekbaar zijn in de klas, anders kijkt er niemand meer naar.

Pageviews per land

Item	Pageviews
Nederland	1811
Verenigd Koninkrijk	11
Verenigde Staten	8

Ook de uiteindelijke pageviews zijn opgeteld. In anderhalve maand tijd is de blog 1830 keer bekeken. De kinderen konden dit zelf ook zien op de blog. De views vanuit het buitenland kwamen uit de beginperiode waarin de blog nog open stond voor iedereen. Ook heeft de dochter van de juf er vanuit Schotland op gekeken.

Mening school

Eerst is er een gesprek gevoerd met de directeur. Hij is zelf weinig betrokken geweest bij de activiteiten en heeft dit van afstand aanschouwd. Als directeur van de school geeft hij aan dat hij veel waarde hecht aan ICT op school maar dit ook een risicovol onderwerp vindt. Daarbij gaf hij eerlijk aan dat hij eerst goed wilde kijken wat het exact inhield, voor er een oordeel over te geven. Uiteindelijk gaf hij aan dat hij het een heel leuke manier vond om onderwijs aan te bieden. Hij had het onderzoek als zeer positief ervaren. Voor zijn gevoel kunnen kinderen ook daadwerkelijk baat hebben bij iets als dit. Hij was ook heel tevreden over het uiterlijk van de blog, het ziet er goed uit volgens hem.

Vervolgens is er een gesprek gevoerd met de juf van groep 7/8. Zij heeft dagelijks gezien hoe de kinderen de blog hebben ervaren. Ze is er zelf heel enthousiast over. Zij ziet hoeveel energie er in wordt gestoken en ze vindt dat de blog er goed uit ziet. Inhoudelijk heeft het echt een meerwaarde in haar klas. Het is lastig aan te geven of de kinderen hier nu daadwerkelijk door vooruit zijn gegaan, maar in bepaalde gevallen ziet ze wel dat er kinderen zijn geweest die er wat aan hebben gehad. Ze heeft veel positieve verhalen gehoord van ouders en kinderen die zien wat er op de blog gebeurt. Minpuntje was nog wel de rechterkant van de blog, die is wat

onduidelijk. Positief is dat de blog goed bijgehouden wordt, nagedacht wordt over wat gedaan moet worden en de eigen interesse wordt gevolgd. Verder is het goed opgezet en is alles goed overlegd met haar.

4.9 Deelvraag 8

Wat moet tot aan de kerstvakantie bereikt zijn?

- Deze deelvraag is halverwege het onderzoek behandeld en de inhoud heeft dus geen kennis van het vervolg van het onderzoek.

Dit project is begonnen met een opstartfase, deze duurde tot en met week 47. In die opstartfase is het project op gang gebracht. Op de betreffende school zijn gesprekken gevoerd met de directeur en met de juf van de groep, die in dit onderzoek betrokken zijn. De ouders zijn ingelicht middels een brief en de kinderen hebben de introductie meegemaakt via een YouTube-filmpje van de juf van groep 7/8 en Jordy Vedelaar op het digibord. De blog zelf is in de opstartfase nog regelmatig veranderd tot een bepaalde basis die het nu heeft.

De gesprekken voor de tussenevaluatie zijn gevoerd met de juf van groep 7/8. Er is besproken dat in december op de blog de toetsen er leerbaar op staan. Daarnaast zal de blog regelmatig worden besproken in de klas. Wat betreft veiligheid hoeft er niets aangepast te worden. Dat is op dit moment in orde. Enkel zal er in de klas een lijst komen, in de klassenmap, waarin alle wachtwoorden staan. Wanneer er wordt gekeken naar het uitdagende gedeelte, dan kan er vooral nog worden gekeken naar het uiterlijk van de blog. Er staan een aantal nutteloze dingen op die veranderd kunnen worden. Voor het leereffect zal er meer worden gedaan met de leerbaarheid van taal-, reken- en spellingtoetsen. Daarvoor worden de aankomende toetsen besproken en per onderdeel op de site geplaatst. Ook zal per deelvraag worden bekeken hoe deze het best kan worden afgerond in de klas. De enquêtes worden in de laatste week voor de kerstvakantie uitgevoerd.

5. Conclusies, aanbevelingen en discussie

In het vorige hoofdstuk zijn alle deelvragen aan bod gekomen. Aan de hand van die deelvragen kunnen conclusies worden getrokken en kan de onderzoeksvraag beantwoord worden. Aan de hand van de antwoorden kunnen er aanbevelingen worden geformuleerd en kan worden aangegeven welke vragen en discussiepunten dit onderzoek oplevert.

5.1 Conclusies

Wat houdt flipping the classroom in?

- Als in het onderzoek naar deelvraag 1:

De traditionele vorm van 'flipping the classroom' houdt in dat de kennisoverdracht die we nu kennen in de klas, wordt vervangen door het maken van video's. Dit wordt vooral gedaan op middelbare- en hogere scholen. Hierbij maakt de docent korte instructiefilmpjes en biedt ze online aan. De leerlingen volgen de instructie en in de klas is er dan tijd voor bijvoorbeeld aanvullende instructie, extra vragen of het gezamenlijk maken van huiswerk. Hier komt ook de naam vandaan. Het onderwijs is namelijk omgedraaid. De instructiefilmpjes maken het onderwijs dus efficiënter, het kan veel tijdwinst opleveren en er kan gericht onderwijs worden gegeven. Daarnaast zijn de filmpjes op ieder moment beschikbaar, iets wat met de klassikale uitleg niet het geval is.

Is flipping the classroom mogelijk voor het basisonderwijs?

- Praktisch

Het is absoluut mogelijk een leeromgeving op te zetten waar de leerlingen instructievideo's kunnen bekijken. Er zijn vele mogelijkheden waar kinderen uit deze leeftijdscategorie veilig gebruik kunnen maken van aangeboden instructievideo's. Hierbij zal wel goed moeten worden gekeken naar de servicewaarden of er een leeftijdsgrens voor een bepaalde omgeving geldt. Toch kunnen kinderen met deze leeftijd heel veilig gebruik maken van een elektronische leeromgeving, een blog of een eigen website. Het omdraaien van de instructies is praktisch absoluut mogelijk. Dit verschilt niet met een middelbare- of hogere school.

Het maken en online krijgen van de instructievideo's vormt ook geen probleem. Er zijn verschillende manieren mogelijk waarop een video gemaakt kan worden. Het online zetten is het eenvoudigst via YouTube. Er zal enkel goed moeten worden gekeken naar de eigen mogelijkheden. Een video hoeft niet perfect te zijn, het moet enkel inhoudelijk sterk zijn. Er moet alleen wel rekening worden gehouden dat het goed opnemen van telkens nieuw materiaal tijd kost, meer dan gedacht wordt.

- Realistisch

Het plan was aanvankelijk een nieuwe leeromgeving op te zetten waarbij de klas omgedraaid werd en de basislesstof thuis werd opgedaan door middel van instructiefilmpjes. Ondanks het eigen verzoek bleek dit niet helemaal de bedoeling. En dit geldt niet voor alleen deze school, veel scholen blijven vasthouden aan de standaard manier van lesinstructies. Navraag bij verschillende leraren geeft weer dat scholen open staan voor nieuwe ideeën, maar op het gebied van schoolconcepten vrij conservatief zijn. Ook zijn er weinig basisscholen die aan huiswerk doen. Dat heeft als gevolg dat er niet van leerlingen wordt verwacht dat ze opeens zelfstandig instructievideo's gaan bekijken in hun vrije tijd. Dit vergt namelijk enige vorm van

zelfdiscipline. Wanneer dit ingevoerd wordt moeten leerlingen zelf de verantwoordelijkheid nemen om dit zelfstandig te bekijken. Op de scholen waar wel veel huiswerk wordt meegegeven zullen leerlingen sneller participeren in dit concept dan op scholen waar de leerlingen nog niet die ervaring hebben. Deze ontbrekende zelfdiscipline van de kinderen komt namelijk terecht bij de ouders. Per ouder verschilt het hoe ze hier mee omgaan.

Om dit daadwerkelijk in te kunnen voeren zal de school dus open moeten staan voor rigoureuze vernieuwingen aangaande het geven van instructies. Daarnaast is het een pre als de leerlingen vooraf al enige ervaring hebben opgedaan met huiswerk dat ze zelfstandig moeten uitvoeren.

Is het maken van een uitdagende omgeving op het internet, te gebruiken buiten schooltijd, mogelijk voor het basisonderwijs?

- Praktisch

Het is absoluut mogelijk om een omgeving te creëren voor het basisonderwijs waar de leerlingen veilig gebruik van kunnen maken. Vooraf zal goed moeten worden gekeken in de servicevoorwaarden naar de leeftijdsgrens van een bepaalde omgeving, maar er zijn voldoende omgevingen beschikbaar waar dit geen probleem vormt. Er zal vooral moeten worden gekeken naar de eigen mogelijkheden en eisen voordat een keuze wordt gemaakt voor een geschikte omgeving. Op een omgeving kan veel verlengde instructie plaatsvinden en kan er gericht worden gewerkt aan de inhoudelijke vooruitgang van een klas.

- Realistisch

Mits de omgeving verantwoord is, staan scholen absoluut open voor een dergelijke omgeving. Het belangrijkste is hierin de veiligheid van de kinderen en of de omgeving te verantwoorden is richting de ouders. Het grootste minpunt is dat het onderhouden van een leeromgeving onhaalbaar is voor een docent die vijf dagen in de week voor de klas staat. Hier zal dus iemand voor moeten worden ingeschakeld die alleen met dit onderdeel bezig gaat.

Waarom wordt er geen samenvatting meegegeven voor toetsen van rekenen, spelling en taal, terwijl dit wel gebeurt voor vakken als aardrijkskunde en geschiedenis?

Over deze deelvraag wordt weinig nagedacht door docenten, terwijl docenten toch moeten kunnen verantwoorden waarom ze iets wel of niet doen. Er moet een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen rekenen, taal en spelling.

Voor het vak rekenen leer je vaardigheden, voor een vak als aardrijkskunde leer je kennis. Rekenen is de basis voor veel andere leerinhouden. De vaardigheden die thuis geleerd worden, zijn wel extra te oefenen, maar de lesstof aanbieden via samenvattingen is lastiger. Voor een vak als rekenen biedt het maken van instructievideo's een oplossing voor het thuis oefenen.

Voor het vak spelling valt vaak niet te leren. Spelling is een 'weet-vak'. Er bestaat geen regel waarom een woord een *ou* of een *au* bevat. Daarom kan er meestal alleen worden geoefend door middel van herhaling. Er zijn wel onderwerpen waar dit niet voor geldt bij groep 7/8, maar voor deze onderwerpen wordt niet gekozen om plotseling een samenvatting mee te geven.

Voor het vak taal valt in veel gevallen goed te leren. Er wordt iets aangeleerd over de inhoudelijke facetten van het vak taal. Daarom is het vreemd dat bijna geen enkele school, voor een taaltoets, de leerlingen voorbereidt. Veel stof is goed in een samenvatting te brengen. Enkel het onderdeel woordenschat is in principe niet geschikt voor een samenvatting omdat het woordenschat gaat over de hoeveelheid woorden die bekend zijn. Op de basisschool wordt een gelimiteerd aantal woorden aangeboden waardoor dit evenals een topografietoets goed valt te leren.

Waarom moet een leeromgeving uitdagend zijn?

Een leeromgeving moet zijn uitdagend omdat kinderen gemotiveerd moeten zijn om te kunnen leren. De nieuwsgierigheid van een kind moet gewekt worden. Dit kan door middel van de krachtige leeromgeving, goede interactie plus samenwerking. Uiteindelijk wordt een omgeving gecreëerd waarin het kind degene is die leert en de docent degene is die het kind handvatten geeft om te leren. De handvatten zijn leerling-gericht, ieder kind heeft een eigen behoefte. Het resultaat is dat het kind zelfstandig situaties op kan lossen en het zelfvertrouwen heeft dat hij of zij iets kan. Een kind moet zelf inhoud en vorm geven aan het eigen leren.

In de gehouden interviews geven de docenten aan dat dit prima bereikt kan worden door een weblog. De nieuwsgierigheid wordt gewekt en de kinderen worden gemotiveerd tot het doen van leerzame opdrachten of spelletjes. Het enige probleem is dat de competitie aan moet worden gegaan met andere spellen op bijvoorbeeld de Xbox. Maar zolang de interesse gewekt kan worden van de kinderen, kan de weblog werken. Dit zal gepaard moeten gaan met een afwisseling van dingen op de weblog, interactie en veel verschillende mogelijkheden.

Welke site kan gebruikt worden wanneer uitdaging en veiligheid de belangrijkste eisen zijn?

In algemene zin bestaat er geen beste omgeving. De beste omgeving is per klas en per leeftijdsgroep verschillend. Een docent moet de tijd nemen om zich te verdiepen in de mogelijkheden en onmogelijkheden van de verschillende omgevingen. Op basis daarvan kan een besluit worden genomen. Qua uitdaging zitten er grote verschillen. Op een blog of eigen website zijn er veel meer mogelijkheden, terwijl de grote sociale media sites veel sneller in gebruik zijn. Qua veiligheid zal er wel goed moeten worden gekeken. Wanneer de leerlingen accounts aan maken op een door de docent goedgekeurde site, dan heeft deze docent de verantwoordelijkheid dat er geen rare dingen gebeuren. Lees in alle gevallen eerst de servicevoorwaarden door en maak hier geen misbruik van.

Wat is het verschil in leerresultaten tussen deze groep en vorige groepen 7/8?

Het is niet duidelijk aan te geven of een blog met instructiefilmpjes beter is voor de leerprestaties van de kinderen. Ze krijgen op meerdere manieren instructie waarbij het niet duidelijk is welke manier van leren het meeste effect biedt. In individuele gevallen kan het wel een oplossing bieden en leerling hebben thuis enig houvast vlak voor bijvoorbeeld een rekentoets. Daarnaast geven ouders, kinderen en school aan dat het wel mogelijk is via een blog extra te leren. Ook een rekendocent van de Stenden Hogeschool geeft aan dat zeker op het gebied van automatisering veel is aan te leren via een blog. Alleen iets meetbaars is vrij lastig, zeker op korte termijn.

Hoe wordt deze leeromgeving door de ouders, kinderen en school ervaren?

De blog is door ouders, kinderen en school als zeer goed ervaren. Er is veel aandacht besteed aan uiterlijk, veiligheid en het up-to-date houden van de blog. Er waren enkele punten waar iets aan verbeterd kon worden, dit is in de kerstvakantie gedaan. Door de juf is gevraagd of dit doorgezet kan worden tot het einde van het schooljaar.

5.2 Beantwoording onderzoeksvraag

Uitleg veranderende onderzoeksvraag

De onderzoeksvraag was aanvankelijk:

In hoeverre kan in groep 7/8 door gebruik van flipping the classroom een uitdagende leeromgeving gecreëerd worden, wat een positief effect heeft op de leerresultaten van taal, rekenen en spelling?

Gedurende het onderzoek is gebleken dat niet het volledige idee van flipping the classroom uitgevoerd kon worden. Het ene gedeelte, waarbij instructievideo's worden gemaakt en dat deze buiten school te bekijken zijn op ieder moment dat het kind hier behoefte aan heeft, is absoluut gelukt. Het andere gedeelte, waar de basisstof niet meer in de klas wordt gegeven maar echt volledig wordt vervangen door deze filmpjes, niet.

Voor het onderzoek is onderzocht of flipping the classroom in praktische zin mogelijk is en wat hier bij komt kijken. Dus over het praktische gedeelte is een antwoord mogelijk. Voor de overige inhoudelijke beoordeling zal flipping the classroom moeten worden vervangen door 'een weblog'. Het onderzoek kan namelijk wel aantonen of met een leeromgeving via een weblog deze doelen kunnen worden bereikt.

Beantwoording onderzoeksvraag

- Eerste versie: *In hoeverre kan in groep 7/8 door gebruik van flipping the classroom een uitdagende leeromgeving gecreëerd worden, wat een positief effect heeft op de leerresultaten van taal, rekenen en spelling?*

Praktisch gezien is het mogelijk een omgeving te creëren waarin gebruikt wordt gemaakt van het concept flipping the classroom. Dit kan uitdagend gemaakt worden en vanuit ervaringen van docenten uit het middelbare- en hogere onderwijs is gebleken dat het voor deze groepen een positief effect kan hebben op de leerresultaten. In dit onderzoek kan het laatste gedeelte van de zin niet worden beantwoord. In realistische zin is het uitvoeren van flipping the classroom in Nederland erg lastig. Basisscholen zijn huiverig voor nieuwe concepten van instructie en de leerlingen van de meeste basisscholen in Nederland hebben weinig tot geen ervaring met het maken van huiswerk. Daardoor ontbreekt de benodigde zelfdiscipline voor het bekijken van deze instructievideo's.

- Tweede versie: *In hoeverre kan in groep 7/8 door gebruik van een weblog met instructievideo's, een uitdagende leeromgeving gecreëerd worden, wat een positief effect heeft op de leerresultaten van taal, rekenen en spelling?*

Praktisch gezien blijkt het heel goed mogelijk een leeromgeving te creëren in groep 7/8 die uitdagend is, instructievideo's bevat en waar veel aandacht wordt geschonken aan taal, rekenen en spelling. Scholen staan absoluut open voor het gebruik hiervan en het maken van iets dergelijks ligt binnen de mogelijkheden van

een gemiddelde computergebruiker. Realistisch gezien is het voor een docent niet haalbaar om dit alleen uit te voeren, buiten de reguliere taken. Het bijhouden kost dusdanig veel tijd dat hier een tweede persoon voor zou moeten worden ingeschakeld. Ook is niet bewezen of het een positief effect heeft op de leerresultaten van de leerlingen. Er zijn wel positieve signalen, maar een daadwerkelijk effect meten blijft lastig. Een omgeving als dit wordt wel als uitermate positief ervaren door kinderen, ouders en school.

5.3 Aanbevolen / afgeraden

Flipping the classroom

Indien het een gedisciplineerde klas betreft ten aanzien van huiswerk, kan als school goed worden overwogen om in de bovenbouw te gaan werken met flipping the classroom. Voor de leerling heeft dit als voordeel dat hij op zijn eigen tempo en tijdstip kan werken. Voor de leraar heeft het als voordelen dat er veel meer tijd over is in de klas en dat deze tijd opgevuld kan worden met bijvoorbeeld leerling-gerichte instructie en andere vormen van klassikaal onderwijs. Indien de klas niet gewend is om zelf verantwoordelijk te zijn voor het huiswerk, moet er niet worden begonnen aan flipping the classroom.

Weblog

Het bijhouden van een leeromgeving als een weblog kost te veel tijd voor een docent alleen. De enige mogelijk manier is dat er iemand beschikbaar is die dit bijhoudt voor de docent. In dat geval kan er een uitdagende leeromgeving worden gecreëerd die absoluut aan te bevelen valt. Kinderen kunnen zelf kiezen voor verlengde instructie en de docent kan er naar verwijzen. Als er geen extra iemand beschikbaar is die dit bij kan houden, valt dit voor een docent af te raden. Dit is qua tijd niet bij te houden voor een fulltime docent.

Samenvattingen voor een toets

Voor spelling en rekenen vallen samenvattingen voor veel onderdelen af te raden. Via een samenvatting is het namelijk heel lastig aan te geven waarom je ker-ven hoort, maar caravan schrijft. Dit moet iedereen namelijk weten. Ook kan via een samenvatting erg lastig aan worden gegeven hoe 78 x 39 kolomsgewijs uitgerekend moet worden. Dit komt omdat er rekenvaardigheden worden geleerd. Voor het vak taal kan wel worden aanbevolen om hier samenvattingen van mee te geven. Er staat veel stof in wat te leren valt en het gelimiteerde aanbod van woordenschat per blok, valt als de topografietoets te leren.

Instructievideo's

Een docent kan het overstappen naar flipping the classroom te rigoureus vinden en een weblog te veel tijd vinden kosten. Maar er kan ook worden gekozen voor een tussenstap, namelijk het aanbieden van zelfgemaakte instructievideo's. Iedere gemiddelde computergebruiker is in staat een video te maken en dit te publiceren. Als docent kan worden aanbevolen om zo de instructie ook digitaal aan te bieden. Zeker voor de middelbare- en hogere school valt dit aan te raden, want leerlingen kunnen dan op ieder moment de video's raadplegen. En indien de leerlingen op een basisschool huiswerk mee wordt gegeven, kan het ook een oplossing bieden dat deze leerlingen op een eigen moment kunnen kijken voor het raadplegen van deze instructie. Dit is vrij eenvoudig realiseerbaar door het aanmaken van een YouTube-account. Ook is het nog realiseerbaar qua tijd.

5.4 Vragen en discussiepunten

Instructieconcept

Van Nederlandse scholen wordt verwacht dat ze vernieuwend zijn en inspringen op de nieuwste ideeën. Op veel vlakken, zeker de pedagogische, wordt dit absoluut gedaan. Toch stopt deze vernieuwing wanneer het gaat om het onderwijsconcept. Wanneer een school in een bepaald hokje zit, dan blijf het ook in dit hokje. Uit de vorige Cito-toetsen is gebleken dat Montessorischolen hoger scoorden dan gewone scholen. Gewone scholen zouden moeten kijken waardoor dit komt en eventueel de sterke punten uit dit onderwijs halen, maar met de uitslag is weinig gedaan. Flipping the classroom bestaat al enige jaren en heeft enkele ontzettend sterke punten waardoor de leraar veel extra tijd heeft om in te zetten in de klas. Toch zijn veel 'gewone' scholen huiverig om een onderwijsconcept als dit te proberen, ze laten het liever bij de klassikale instructie. Dit roept het discussiepunt op waarin afgevraagd kan worden of scholen daadwerkelijk vernieuwend bezig zijn of dat ze enkel proberen te behouden wat er is en in nieuwigheden vastlopen.

Weten docenten waarom ze iets doen?

Er is veel rondgevraagd over waarom er voor bepaalde vakken wel stof voor het leren van de toets werd meegegeven en voor andere vakken dit niet zo was. Er waren weinig docenten die hier een mening over hadden. Vaak kwam de reactie dat dit altijd zo gedaan wordt. Dat is erg vreemd, want een docent moet toch weten waarom hij of zij iets doet. Zeker gezien het onderzoek aantoont dat voor een vak als taal prima thuis te leren valt. Dan is het erg vreemd dat bijna geen enkele docent hier aandacht aan besteedt. Het feit dat docenten hier geen mening over hebben en volgen wat de 'gang van zaken' is, is zorgelijk. Docenten moeten namelijk weten waarom ze iets doen en eventueel veranderingen kunnen doorvoeren. Daarom kan afgevraagd worden of docenten niet te makkelijk visieloos in een omgeving stappen, zonder eigen ideeën toe te voegen.

ICT-omgevingen

ICT ontwikkelt zich stormachtig en scholen zullen hierin meemoeten. Er zijn scholen die hier op inspringen en vernieuwend bezig zijn op dit gebied. Toch is er een grote meerderheid die wel mee wil, maar om verschillende redenen dit niet kan of doet. Veelal ligt dit aan een gebrek aan kennis van ICT of aan de vele problemen die worden gezien bij ICT. Eigenlijk is de vraag of de scholen kunnen worden gestuurd door een instantie, op een manier waarbij er op een uitdagende manier ICT kan worden ingezet op de school.

Samenvatting

Dit onderzoek is gericht op het aanbieden van instructievideo's via een weblog. Deze weblog was alleen voor de kinderen toegankelijk en dit was een leeromgeving die dagelijks up-to-date werd gehouden. Op de weblog stonden algemene zaken, foto's, instructievideo's en leerstof voor de toetsen. In principe was deze blog een middel om kinderen thuis te kunnen laten leren en bezig te zijn met school.

Tijdens het onderzoek is onderzocht of flipping the classroom mogelijk was in praktische zin en vervolgens in realistische zin. Hiervoor is uitgezocht wat de geschiedenis is, welke ervaringen mensen hier mee hebben en welke middelen nodig zijn om dit in te zetten in de klas. Er is gebleken dat het praktisch wel haalbaar is, maar dat de scholen huiverig zijn en de leerlingen over onvoldoende zelfdiscipline bezitten.

Ook is onderzocht of er vormen van (sociale-) media mogelijk zijn om een vertrouwde leeromgeving aan te bieden waarop instructiefilmpjes kunnen worden aangeboden. Hierbij zijn er een aantal platformen samengesteld en is er per omgeving vastgesteld wat de plus- en de minpunten zijn. Er valt niet specifiek een leeromgeving als beste aan te wijzen, dit is volledig afhankelijk van de persoonlijke eisen en mogelijkheden.

Op de weblog is vooral aandacht geschonken aan de vakken taal, rekenen en spelling. Dit is vooral gedaan met het oog op de toetsen. Voor deze vakken wordt namelijk nooit een samenvatting meegegeven, in tegenstelling tot veel andere vakken. Er blijkt dat dit bij rekenen en spelling goed kan worden beredeneerd. Met rekenen leer je vaardigheden en bij spelling moet je het gewoon weten. Taal valt echter te scharen onder de vakken waar kennis geleerd wordt en hier zou gewoon voor geleerd kunnen worden via een samenvatting.

Wat betreft de leerresultaten is er weinig uitgekomen. Vooraf werd dit al bedacht als een lastig onderzoekspunt en dit is ook gebleken. Uit het onderzoek is namelijk geen meetbaar resultaat gekomen waaruit blijkt dat de leeromgeving een positief effect heeft op de leerresultaten. Toch waren er wel positieve signalen opgemerkt door de ouders en door de betrokken juf.

De omgeving is als zeer positief ervaren door de kinderen, ouders en school. Volgens hen was de blog goed opgezet, bood het veel mogelijkheden, was het interessant om te volgen en werd het goed up-to-date gehouden.

Uit het onderzoek zijn enkele aanbevelingen gekomen en enkele zaken die worden afgeraden. Flipping the classroom kan op zichzelf absoluut worden aangeraden, maar alleen indien het een klas betreft waarin de leerlingen een bepaalde zelfdiscipline hebben. Een weblog kan enkel worden aangeraden wanneer er een tweede persoon is die de docent ondersteunt in het bijhouden van de blog. Ten slotte kan er altijd nog worden gekozen voor een tussenweg waarbij er huiswerk wordt gegeven en de leerling terug kan grijpen op de aangeboden instructiefilmpjes van een docent.

Literatuurlijst

Bronvermelding voor de literatuurlijst:

Boek

- Broentje, K., & Brenninkmeijer, P. (2000). *Internetgids voor ouders en kinderen*. Schoonhoven: Academic Service.
- Donk, C. van den. & Lanen, B. van. (2009) *Praktijkonderzoek in de school*. Bussum: Coutinho
- Bronkhorst, J. (2005). *Basisboek ICT didactiek (1^e druk)*. Baarn HBuitgevers.
- Cleijn, C. (2011). *Sociale media... voor kids (1^e druk)*. Culemborg: Van Duuren Media.
- Dummer, G. (2011). *ICT voor de klas*. Houten: Noordhoff Uitgevers.
- Pardoen, J., & Pijpers, R. (2005). *Mijn leerling online*. Amsterdam: SWP.
- Pattje, L., & Heide, E. van der. (2005). *Digitaal onderwijs is anders*. Apeldoorn: Garant.
- Valcke, M., & Craene, B. de. (2008). *Kinderen en internet*. Tielt: Lannoo.

Tijdschriftartikel

- Bloem, B. 'Nog een wereld te winnen'. *COS* 29 (05), 9-11.
- Bloem, B. Wilfred Rubens over de didactische kracht van technologie. *COS* 31 (01), 6-7.
- Botter, H. 'Aandacht voor bredere sociale weerbaarheid van jongeren'. *COS* 29 (05), 6-7.
- Faems, B. Betere foto's van en met je leerlingen. *COS*, 30 (05), 16-17.
- Faems, B. Leerstof in instructiefilmpjes wordt het nieuwe huiswerk. *COS*, 29 (05), 28-29.
- Klynen, K. Creatief met ICT. *COS*, 29 (01), 22-23.
- Louwers, T. Maak digitaal pesten onderdeel van verplicht pestbeleid op school. *COS*, 30 (10), 28-29.
- Louwers, T. 'Meer aandacht voor digitale vaardigheden en competenties in het onderwijs'. *COS*, 29 (01), 6-7.
- Louwers, T. Rekentuin gekoppeld aan instructievideo's van Laat eens zien. *COS*, 30 (01), 28-30.
- Mijland, E. Flipping the classroom 'Anders organiseren met online video'. *COS*, 30 (06), 18-19.
- Mijland, E. 'ICT: vaak nuttig, maar geen panacee'. *COS*, 30 (10), 6-7.
- Mijland, E. 'Leer ze bewuster keuzes te maken'. *COS*, 30 (09), 6-7.
- Mijland, E. 'Sociale media is een verrijking, geen verplichting'. *COS*, 30 (06), 28-29.
- Zengerink, J. Onderwijs en ICT: Een gedwongen huwelijk of droomrelatie. *COS*, 29 (01), 26-27.

Internetbron

- Applinet. (2013). *Motiveren*. Geraadpleegd op 16 oktober 2013, van <http://www.leren.nl/cursus/management/motiveren/wat-is-motivatatie.html>
- Arcademics. (2013). *Games*. Geraadpleegd op 6 november 2013, van <http://www.arcademicskillbuilders.com/games/>
- Beek, N.van., Bonnet, M., Gertsen, R. (z.d.). *Luc Stevens*. Geraadpleegd op 30 december 2013, van <http://kijk-op-leren.wikispaces.com/Luc+Stevens>
- CoToNet (z.d.). *MOOC List*. Geraadpleegd op 8 januari 2014, van <http://www.mooc-list.com/>

ExtraNederlands. (z.d.). *Alle oefeningen op CambiumNed*. Geraadpleegd op 17 november 2013, van <http://cambiumned.nl/oefeningenwoordsoorten.htm>

ExtraNederlands. (z.d.). *Taalspelletjes op CambiumNed*. Geraadpleegd op 17 november 2013, van <http://cambiumned.nl/taalspelletjes.htm>

Facebook. (2013). *Policies*. Geraadpleegd op 24 september 2013, van <https://www.facebook.com/policies>

Google. (z.d.). *Blogger*. Geraadpleegd op 11 oktober 2013, van <https://accounts.google.com/ServiceLogin?service=blogger&passive=1209600&continue=http://www.blogger.com/home&followup=http://www.blogger.com/home<mpl=st>
[art](http://www.blogger.com/home<mpl=st)

Google. (z.d.). *Drive*. Geraadpleegd op 23 december 2013, van <https://drive.google.com/#my-drive>

Google. (z.d.). *Privacybeleid*. Geraadpleegd op 24 december 2013, van <http://www.google.nl/intl/nl/policies/privacy/>

Google. (z.d.). *Vraag posten*. Geraadpleegd op 12 oktober 2013, van <http://productforums.google.com/forum/#!categories/blogger-nl>

Google. (z.d.). *Vraag posten*. Geraadpleegd op 3 november 2013, van <http://productforums.google.com/forum/#!categories/blogger-nl>

Hermans, L. (z.d.). *Effectief leren in een krachtige leeromgeving*. Geraadpleegd op 27 december 2013, van http://www.klaswerk.be/index.php?option=com_content&view=article&id=54&Itemid=63

Hyves. (2013). *Gebruiksvoorwaarden*. Geraadpleegd op 24 september 2013, van <http://www.hyves.nl/gebruiksvoorwaarden/>

Klasbord. (2013). *Algemene voorwaarden*. Geraadpleegd op 11 november 2013, van <http://klasbord.nl/algemene-voorwaarden/>

Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap. (z.d.). *Rekenen met aardrijkskunde*. Geraadpleegd op 14 december 2013, van http://www.rekenenmetaardrijkskunde.nl/rekenen_in_de_wiskundeles.php

Myspace. (2013). *Terms*. Geraadpleegd op 24 september 2013, van <https://myspace.com/pages/terms>

OnlinePromotie. (2011). *Sociale media*. Geraadpleegd op 9 oktober, van <http://www.onlinepromotie.nl/weblog/kinderen-onderschatten-risico-social-media.html>

Plazilla. (z.d.). *Vragen vanuit het onderwijs - deel 2 --> een rijke leeromgeving*. Geraadpleegd op 27 december 2013, van <http://plazilla.com/vragen-vanuit-het-onderwijs-deel-twee-ampgt-waarom-moet-ik-een-rijke-leeromgeving-aanbieden>

PloX Internet Media B.V. (z.d.). *Leerspellen.nl*. Geraadpleegd op 9 november 2013, van <http://www.leerspellen.nl/>

Rixtel, J. van. (z.d.). *ThesisTools Online Enquêtes*. Geraadpleegd op 8 december 2013, van <http://www.thesistools.com/>

Rosie. (z.d.). *Krachtige leeromgeving*. Geraadpleegd op 30 december 2013, van <http://klas.jouwweb.nl/didactisch/krachtige-leeromgeving>

Sayontan Sinha. (2012). *Wilfred Rubens over Technology Enchanged Learning*. Geraadpleegd op 9 november 2013, van http://www.te-learning.nl/blog/?page_id=5618

SLO. (z.d.). *Kerndoelen*. Geraadpleegd op 14 december 2013, van <http://tule.slo.nl/Nederlands/F-KDNederlands.html>

SLO. (z.d.). *Kerndoelen*. Geraadpleegd op 14 december 2013, van <http://tule.slo.nl/OrientatieOpJezelfEnWereld/F-KDOrientatieJezelfEnWereld.html>

SLO. (z.d.). *Kerdoelen*. Geraadpleegd op 14 december 2013, van <http://tule.slo.nl/RekenenWiskunde/F-KDRekenenWiskunde.html>

Stichting Mijn Kind Online. (2013). *Cyberpesten*. Geraadpleegd op 17 september 2013, van <http://mijnkindonline.nl/onderwerpen/cyberpesten>

Stichting Mijn Kind Online. (2013). *Mediawijsheid*. Geraadpleegd op 17 september 2013, van <http://mijnkindonline.nl/onderwerpen/mediawijsheid>

Stichting Mijn Kind Online. (2013). *Sociale media*. Geraadpleegd op 17 september 2013, van <http://mijnkindonline.nl/onderwerpen/sociale-media>

Stichting Kennisnet. (z.d.). *Flipping the Classroom*. Geraadpleegd op 23 september 2013, van <http://www.kennisnet.nl/themas/flipping-the-classroom/>

SWP. (2012). *80 dagen de wereld rond*. Geraadpleegd op 29 oktober 2013, van <http://www.80dagenwereldrond.nl/>

Symbaloo. (2013). *Disclaimer*. Geraadpleegd op 11 oktober 2013, van http://blog.symbaloo.com/disclaimer/disclaimer_nl.html

Twitter. (2013). *Policies*. Geraadpleegd op 24 september 2013, van <https://support.twitter.com/groups/56-policies-violations>

Twitter. (2013). *Terms of Service*. Geraadpleegd op 24 december 2013, van <https://twitter.com/tos>

University of Northern Colorado. (z.d.). *The Flipped Classroom*. Geraadpleegd op 9 november 2013, van <http://www.flippedclassroom.com/>

Wikipedia. (2012). *Leeromgeving*. Geraadpleegd op 30 december 2013, van <http://nl.wikipedia.org/wiki/Leeromgeving>

Youtube. (2013). *Servicevoorwaarden*. Geraadpleegd op 11 november 2013, van <http://www.youtube.com/t/terms>

Databanken

Dvorak, R. (2012). *SMART Board Interactive Whiteboard For Dummies* (SafariEbooks). Geraadpleegd op 15 oktober, van [http://han.stenden.com/han/SafariEBooks/proquest.safaribooksonline.com/book/hardware-and-gadgets/9781118387412/chapter-20-ten-creative-ways-to-involve-your-audience/a4_27_9781118387412_ch20_html?query=\(\(flip+the+classroom\)\)#snippet](http://han.stenden.com/han/SafariEBooks/proquest.safaribooksonline.com/book/hardware-and-gadgets/9781118387412/chapter-20-ten-creative-ways-to-involve-your-audience/a4_27_9781118387412_ch20_html?query=((flip+the+classroom))#snippet)

Neumeier, M. (2012). *Metaskills* (SafariEbooks). Geraadpleegd op 15 oktober, van [http://han.stenden.com/han/SafariEBooks/proquest.safaribooksonline.com/book/-/9780133359275/a-modest-proposal/h1_40_html?query=\(\(flip+the+classroom\)\)#snippet](http://han.stenden.com/han/SafariEBooks/proquest.safaribooksonline.com/book/-/9780133359275/a-modest-proposal/h1_40_html?query=((flip+the+classroom))#snippet)

Youtube

Flipped Learning. (2010, 16 december). *The Flipped Classroom* [Videobestand]. Geraadpleegd op 9 november 2013, van <http://www.youtube.com/watch?v=2H4RkudFzlc>

Flipped Learning. (2010, 16 december). *Flipped-Mastery Classroom* [Videobestand]. Geraadpleegd op 9 november 2013, van <http://www.youtube.com/watch?v=nEfojG9ckYA>

GoEdOnline4Teachers. (2012, 23 april). *5 Things I Wish I Knew When I Flipped My Class.mp4* [Videobestand]. Geraadpleegd op 20 november 2013, van <http://www.youtube.com/watch?v=4JPdGlyt6gg>

Jackie Gerstein. (2012, 18 juli). *An Illustration of Flipped Classroom: The Full Picture* [Videobestand]. Geraadpleegd op 10 november 2013, van <http://www.youtube.com/watch?v=cXcCBuU3ytU>

Kennisnet. (2012, 27 juli). *1 Flipping the Classroom – Geschiedenis* [Videobestand]. Geraadpleegd op 2 november 2013, van http://www.youtube.com/watch?v=Gb-cS6_Sw2U

Kennisnet. (2012, 27 juli). *2. Flipping the classroom _ theorie* [Videobestand]. Geraadpleegd op 3 november 2013, van <http://www.youtube.com/watch?v=w1if6uxEPbs>

Kennisnet. (2012, 27 juli). *3 flipping the Classroom – technologie* [Videobestand]. Geraadpleegd op 3 november 2013, van <http://www.youtube.com/watch?v=UavSFqwXrql>

Mediacore. (2012, 21 december). *How the Flipped Classroom works* [Videobestand]. Geraadpleegd op 18 november 2013, van <http://www.youtube.com/watch?v=iQWvc6qhTds>

Open Universiteit. (2011, 5 mei). *Joseph Kessels over zin in leren* [Videobestand]. Geraadpleegd, op 30 december 2013, van <http://www.youtube.com/watch?v=BApXFRb0LM4>

Open Universiteit. (2011, 6 mei). *Luc Stevens over zin in leren* [Videobestand]. Geraadpleegd op 30 december 2013, van <http://www.youtube.com/watch?v=PRp5qPEABsc>

Saxion Lerarenopleiding Hengelo. (2012, 6 november). *Martine Delfos samenvatting* [videobestand]. Geraadpleegd op 29 oktober 2013, van <http://www.youtube.com/watch?v=bvGHWssPi40>

Video

Leraar24.(2012, 24 januari). *Web 2.0 Flipping the classroom* [Videobestand]. Geraadpleegd op 24 november 2013, van <http://www.leraar24.nl/video/3353>

PDF op website

European Schoolnet. (december 2013). *The ICT impact report*. Gedownload op 30 september 2013, van http://insight.eun.org/shared/data/pdf/impact_study.pdf

HJK. (januari 2012). *Inspelen op nieuwsgierigheid*. Gedownload op 27 december 2013, van http://tm.thiememeulenhoff.nl/assets/documentenservice_zen/hjk/archief/2012/05_januari_2012/jrg39-januari2012-boomsma-bosch-inspelenopnieuwsgierigheid.pdf

Kennisnet. (2013). *Flipping the Classroom*. Gedownload op 21 december 2013, van http://typo.kennisnet.nl/fileadmin/contentelementen/kennisnet/Flipping_the_classroom/KN_TFC_RS_06_hr_.pdf

Mijn Kind Online. (2013). *Inspiratieboek Sociale media op de basisschool*. Gedownload op 17 september 2013, van http://mijnkindonline.nl/sites/default/files/uploads/boek%20%27Sociale%20media%20op%20de%20basisschool%27%20van%20Mijn%20Kind%20Online_0.pdf

Niet-gepubliceerde bron

Zwanenburg, F., & Pardoën, J. (2010). *Handboek Mediawijsheid*. Leidschendam: Stichting Mijn Kind Online.

Overige bronnen:

Heutink informatiecentrum
Heutink ICT
Moviemaker
Snagit

Stef Sprong (docent Stenden Meppel)

Verscheidene docenten van de Stenden Hogeschool en van de betrokken basisschool

Bijlagen

In dit hoofdstuk staan alle bijlagen gerelateerd aan het onderzoek. De volgende bijlagen staan in dit hoofdstuk:

Bijlage 1: Brief naar ouders

Bijlage 2: Verslagen van gesprekken met docenten / deskundigen

Bijlage 3: Resultaten van enquêtes

Bijlage 4: Procesbeschrijving

Bijlage 5: Eigen leerproces

Bijlage 6: Overige informatie

Bijlage 1: Brief naar ouders

Aan de ouder(s)/verzorger(s) van
de leerlingen van groep 7/8.

xxxxxx, 07 november 2013

Geachte ouder(s)/verzorger(s),

U zult ongetwijfeld gehoord hebben dat er een nieuwe meester rondloopt bij groep 7/8 en ik zal mij allereerst even voorstellen. Mijn naam is Jordy Vedelaar, 22 jaar oud en woonachtig in xxxxxx. Ik zit in het vierde jaar van de Pabo op de Stenden Hogeschool te Emmen.

Op xxxxxx introduceren wij dit jaar iets nieuws namelijk 'flipping'. 'Flipping is het maken van instructievideo's en daar gaan we dit jaar wat mee doen. Voor ieder thema van rekenen, taal en spelling maken we voor de lastige onderwerpen filmpjes en die komen terecht op een weblog van de klas. Zo kan iedere leerling thuis bekijken wat ze in de klas hebben geleerd.

Voor de weblog krijgt ieder kind een eigen account met een eigen wachtwoord. De weblog is volledig afgeschermd, alleen de leerlingen en de leraren kunnen er op. Met de manier waarop we dit aanbieden zijn we uniek en willen we aantonen dat met ICT het leren verbreed kan worden.

Als u vragen heeft aangaande dit onderwerp, dan kunt u contact opnemen met school. U kunt het ook mij persoonlijk vragen, ik ben iedere woensdag/donderdag de gehele dag aanwezig.

Met vriendelijke groet,

Jordy Vedelaar

Bijlage 2: Verslagen van gesprekken met docenten / deskundigen

Gesprek rekendocent Stenden

Er zit een duidelijk verschil tussen het leren van rekenen en het leren van andere vakken. Dit komt doordat bij vakken als aardrijkskunde kennis wordt geleerd en bij een vak als rekenen vaardigheden worden aangeleerd. Een vak als aardrijkskunde is volledig afgebakend, terwijl bij rekenen telkens andere contexten aan bod komen en vaardigheden aanleert voor iets anders.

Wanneer verder wordt gekeken naar ICT in de klas denkt hij dat de scholen hier verschillend over bijdragen. Volgens hem ontbreekt het veel scholen aan kennis van ICT en weten ze niet hoe ze dit in moeten zetten. Sterker, wanneer docenten hier niet in mee kunnen, zullen ze toch echt iets anders moeten doen. Een docent moet kunnen meegaan met de huidige tijd. Hij bestrijdt ook het onderzoek van de EU waarbij gezegd werd dat leerlingen geen rekenen kunnen leren via ICT. Wanneer het namelijk maar uitdagend genoeg wordt gemaakt, kunnen leerlingen leren, vooral op het gebied van automatiseren. Zonder uitdaging is een kind niet gemotiveerd om te leren. Een kind moet onderzoeken en zelf het leren inhoud geven. Hij denkt overigens niet dat ICT een hype is die over een aantal jaren weer over gaat. ICT is namelijk steeds verder in ontwikkeling, alleen het onderwijs zal zich hierin aan moeten passen. Dit geldt ook voor sociale media. Leerlingen gebruiken dit ontzettend veel, dus zal de school een manier moeten verzinnen hoe dit te gebruiken in de klas. Dit kan bijvoorbeeld zijn d.m.v. een afgesloten Facebook omgeving. En wanneer het gaat om een veilige leeromgeving, zal dit aan moeten worden geboden in de klas. Dit spreekt de kinderen aan, dus zal een les ook de veiligheid van ICT moeten inhouden.

Gesprek student Stenden

Volgens deze student is ICT de toekomst van het onderwijs. De mogelijkheden op dit gebied zijn nog lang niet verkend en daarom zal dit geen hype zijn maar de daadwerkelijke toekomst van het onderwijs. Kinderen gebruiken veel ICT, dus zal ook het onderwijs hier mee om leren te gaan. Hij gebruikte zelf Klasbord voor de ouders. Op deze manier wisten zijn mentor en hij goed met de ouders om te gaan en bleven de ouders op een positieve manier betrokken. Belangrijk is dat wanneer ICT wordt ingezet met kinderen, goed op de veiligheid wordt gelet. Het moet echt een beveiligde omgeving zijn waar controle over is.

Gesprek juf van groep 7/8, van de betrokken school

xxxxxx is juf en adjunct-directrice op deze basisschool in Emmen. Wanneer het onderwerp ICT in de klas aangekaart wordt, geeft ze gelijk aan dat ze hierbij denkt aan het digibord en aan leerling-ondersteuning. Ze geeft aan dat ze hier altijd veel mee wil doen, maar dat het nog wel eens aan tijd ontbreekt om het helemaal juist in te zetten. In de klas zelf gebruikt ze het vooral als extra oefenmogelijkheid. De school heeft heel veel geïnvesteerd in licenties zodat er veel computerlesmateriaal beschikbaar is. Zij vindt dat de andere docenten ook wel proberen veel energie in ICT te steken, maar dat het ze wel ontbreekt aan kennis op dit gebied. Vooral op het gebied van sociale media zou er nog wat gewonnen kunnen worden. Zelf ziet ze veel voordelen in het oudercontact via bijvoorbeeld een medium als Facebook. Om eenzelfde iets te doen met kinderen kan niet vanwege de leeftijdsgrens. Vanuit sociale media komt snel de veiligheid ter sprake. Zij vindt het goed dat ouders heel nauw betrokken zijn met wat de kinderen doen op internet. Alles moet bij hen bekend zijn. Ze ziet ook de vele gevaren, vooral veroorzaakt doordat iets heel makkelijk

gezegd kan worden. Dit ziet ze dan ook terug in de klas waar ze dit soort problemen tegenkomt. Het belangrijkste aan het gebruik van ICT in de klas is dat het effectief is. Dit staat nog boven dat het uitdagend is en dat het veilig is. In de klas zou ook veel meer aandacht moeten worden besteed aan het gebruik van Word/Office/Excel en zo. In de toekomst zal ICT helemaal deel uit gaan maken van het onderwijs. Dit is geen hype, in tegenstelling tot de I-pads, maar uiteindelijk zal bijna alles via de computer gaan. Dit komt doordat de hele wereld steeds meer afhankelijk is van de computer.

Gesprek directeur van de betrokken basisschool

xxxxxx is directeur van deze basisschool in Emmen. Ict in de klas betekent voor hem vooral het voldoen aan onderwijsbehoeftes. Het moet een meerwaarde zijn. Hij vindt dat ICT niet alleen maar oefeningen in moet houden, maar echt hulp moet bieden. Wanneer hij zelf voor de klas staat maakt hij vooral gebruik van de aangeboden leerlingsoftware. Verder besteedt hij veel aandacht aan de werking van programma's als Word en Publisher. Hier heeft hij dan ook genoeg verstand van, iets wat veel minder het geval is bij sociale media. Hier maakt hij geen gebruik van en dat maakt hem vooral heel voorzichtig. Voor de kinderen vindt hij dat het wel een item moet zijn, maar dat dit toch vooral buiten school staat. Een school moet de zaken wel scheiden. Toch ziet hij wel problemen wanneer het gaat om privacygevoeligheid. Hij zou ook niet willen dat de school sociale media in zet om voor beter contact te zorgen met kinderen en in mindere mate met ouders. Het is leuk, maar het heeft geen toegevoegde waarde. Terugkomend op ICT vindt de directeur dat de school met de ontwikkelingen op het gebied van ICT bij blijft door het beleidsplan te volgen van het ABC-project. In de toekomst zal ICT vooral moeten voordoen aan de onderwijsbehoeftes. ICT zal moeten aantonen dat het effectief kan werken en dat het tijdwinst oplevert. Op die manier zal het heel lang zijn invloed kunnen behouden op het onderwijs.

Gesprek taaldocent Stenden

xxxxxx is docent Nederlands op het Stenden en begeleidt pabo-studenten. Bij hem gaat 'ICT in de klas' vooral om waar het heen moet, oftewel dat alle kinderen tablets hebben en deze effectief inzetten in de klas. Momenteel denkt hij dat het in de meeste klassen niet verder gaat dan dat er een aantal computers achter in de klas staan en dat ze hier af en toe bij werken. Hij heeft zelf een klas voor ogen waar ICT volledig geïntegreerd is. De extra aandacht die er aan besteed wordt moet binnen de vakken zitten. Zo kan binnen een vaak als taal de computer vrij makkelijk gebruikt worden. Hij vindt het verder raar dat veel scholen leerlingen wel extra laten leren voor toetsen van geschiedenis en aardrijkskunde, maar niet voor een vak als taal. Dit terwijl er volgens hem genoeg materiaal is om er meer aandacht aan te besteden en gericht dingen aan te leren. Wat betreft sociale media en kinderen is hij heel erg open. Scholen zouden best een omgeving mogen hebben waarbij er contact is tussen leraren en leerlingen. Dit vergroot de betrokkenheid. Ditzelfde zou gecreëerd kunnen worden tussen ouders en leraren. Dit zou bijvoorbeeld via Facebook kunnen. De veiligheid ziet hij wel als een probleem, maar dit kan worden opgelost door de leraren op scholen. Wat betreft het leren van mediawijsheid zou veel progressie kunnen worden geboekt. Op internet wordt er heel weinig rekening gehouden met wat er allemaal blijft staan. Sowieso wordt er volgens hem te weinig aandacht besteed aan ICT en sociale media. Dit komt ook vooral door onwetendheid. Wanneer hij kijkt of hij zelf genoeg ICT gebruikt in de klas heeft hij daar zijn twijfels over. Hij

vindt dat hij zelf de studenten ook nog meer zou moeten voorbereiden over hoe ICT kan worden ingezet in de klas.

Gesprek docent Stenden

xxxxxx is docent op de Steden Hogeschool en begeleidster van studenten. Zij geeft gelijk aan dat zij heel weinig afweet wat betreft ICT, te weinig volgens haar. Ze denkt dat er op het gebied van effectiviteit veel te bereiken is, zolang er maar uitdaging in zit. Wanneer het gaat over veiligheid heeft ze een heel duidelijk mening. Hier zit volgens een haar een groot risicofactor, zeker wanneer het kinderen betreft. Op sociale media is er de mogelijkheid om snel en ongecontroleerd te reageren. Ook is hier een communicatie tussen verschillende leeftijdsgroepen waar rekening mee gehouden moet worden. Toch liggen er wel mogelijkheden om dit binnen een klassensituatie te gebruiken. ICT kan volgens haar niet álles overnemen. Er kan veel uitgelegd worden via ICT, maar de basisvaardigheden moeten altijd in het echt beleefd worden en visueel gemaakt worden. Dat zijn twee aspecten die niet via een computer kunnen. Ze vindt overigens dat er volledig afgestapt kan worden van de klassikale instructie door ICT. Zelf zet ze de computer bijna niet in tijdens haar lessen, simpelweg omdat ze vindt dat ze over onvoldoende kennis hiervan bezit. Internet dient volgens haar enkel om informatie op te zoeken.

Gesprek muziekdocent Stenden

xxxxxx is muziekdocent op de Stenden Hogeschool. In het gesprek met hem gaat het gelijk over de mogelijkheden die het hem biedt als docent voor de klas. Hij kan veel lessen geven via een groot scherm en ook de muziek laten spelen via een aansluiting met de computer. Het digibord met geluid geeft grote voordelen voor hem persoonlijk. Wanneer het gaat over sociale media gaat het gelijk over de veiligheid. Hij denkt hierbij aan het cyberpesten en het gemak om mensen te beledigen. ICT zal volgens hem een onderdeel blijven van het onderwijs, maar wel in een rol dat een docent volledig toezicht heeft. Het past namelijk niet in onze controlecultuur om het onderwijs door iets te laten vervangen, dus ook niet door ICT. Persoonlijk vindt hij dit goed, want hij hecht veel waarde aan de interactie die er in een klassensituatie is. Toch weet hij niet exact waar het zal eindigen met ICT omdat de mogelijkheden onbegrensd zijn.

Evaluatiegesprek directeur van de betrokken basisschool

Hij is zelf weinig betrokken geweest bij de activiteiten en heeft dit van afstand aanschouwd. Als directeur van de school geeft hij aan dat hij veel waarde hecht aan ICT op school maar dit ook een risicovol onderwerp vindt. Daarbij gaf hij eerlijk aan dat hij toch wel eerst goed wilde kijken wat de omgeving inhield. Uiteindelijk vond hij het een heel leuke manier om onderwijs aan te bieden. Hij had het onderzoek als zeer positief ervaren. Voor zijn gevoel kunnen kinderen ook daadwerkelijk baat hebben bij iets als dit. Ook was er tevredenheid over het uiterlijk van de blog, het ziet er allemaal goed uit volgens hem.

Evaluatiegesprek juf van groep 7/8, van de betrokken school

Zij heeft dagelijks gezien hoe de kinderen de blog hebben ervaren. Zelf is ze er heel enthousiast over. Ze ziet hoeveel energie er in wordt gestoken en ze vindt dat de blog er goed uit ziet. Inhoudelijk heeft het echt een meerwaarde in de klas. Het is volgens haar lastig aan te geven of de kinderen hier nu daadwerkelijk vooruit door zijn gegaan, maar in bepaalde gevallen ziet ze wel dat er kinderen zijn geweest die

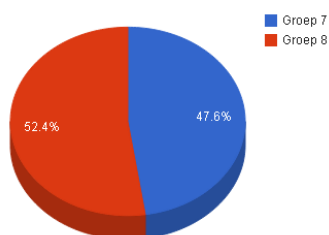
er wat aan hebben gehad. Ze heeft heel erg veel positieve verhalen gehoord van ouders en kinderen die zien wat er op de blog gebeurt. Minpuntje was nog wel de rechterkant van de blog, die is wat onduidelijk. Positief is dat de blog goed bijgehouden wordt, er goed wordt nagedacht over bepaalde processen en dit aansluit op de persoonlijke interesse. Verder is het goed opgezet en is alles goed overlegd met haar.

Bijlage 3: Resultaten van enquêtes

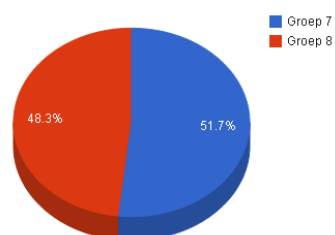
1. Welke groep?

- 19 ouderresultaten (twee tweelingen in groep 7, dus uitgegaan van 21 personen)
- 29 leerling-resultaten

Ouder van welke groep?

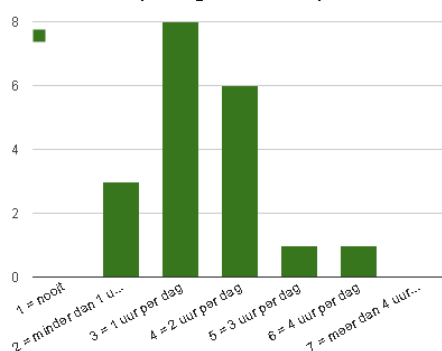
Leerling uit welke groep?

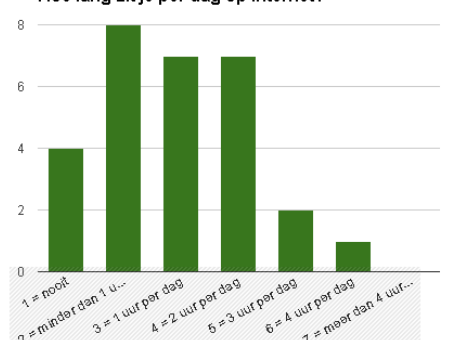
2. Hoe lang op internet? (19 ouderresultaten)

- 19 ouderresultaten
- 29 leerlingresultaten

Hoeveel uur per dag zit uw kind op internet?

Hoe lang zit je per dag op internet?

3. Wat vindt u belangrijk?

- 14 ouderresultaten (5 ongeldig verklaard)
- 24 leerling-resultaten (5 ongeldig verklaard)

Wat vinden ouders belangrijk?

Uitdaging	16.57%
Vermaak	24.29%
Leren	24.5%
Veiligheid	34.64%

Wat vinden kinderen belangrijk?

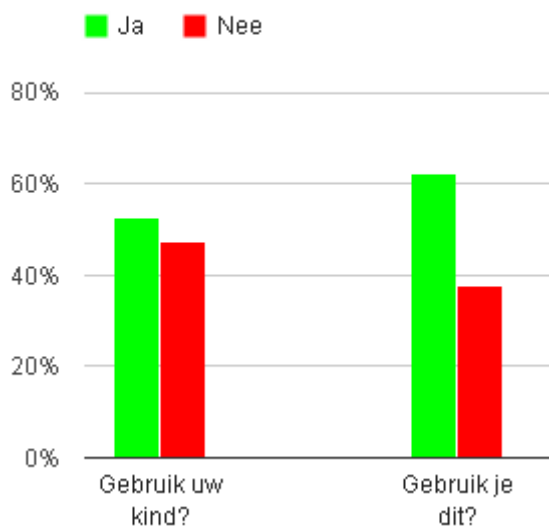
Uitdaging	8.75%
Vermaak	33.5%
Leren	29.5%
Veiligheid	28.25%

4. Maak je gebruik van sociale media zoals Twitter/Facebook?

- 19 ouderresultaten
- 29 leerling-resultaten

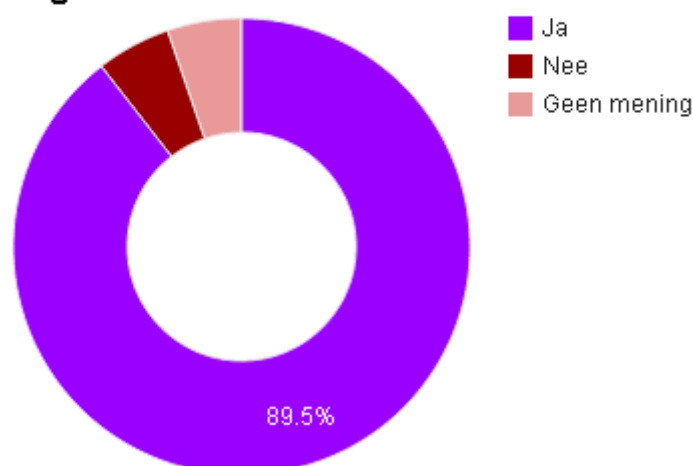
Links door ouders, rechts door de kinderen.

Sociale media?

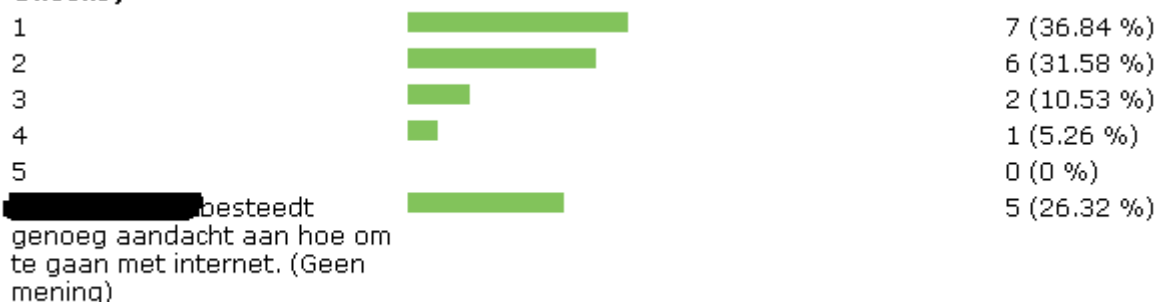
5. Bent u van mening dat u voldoende verstand heeft van internet om uw kind hier in te begeleiden?
- 19 ouderresultaten

Bent u van mening dat u voldoende verstand heeft van internet om uw kind hier in te begeleiden?

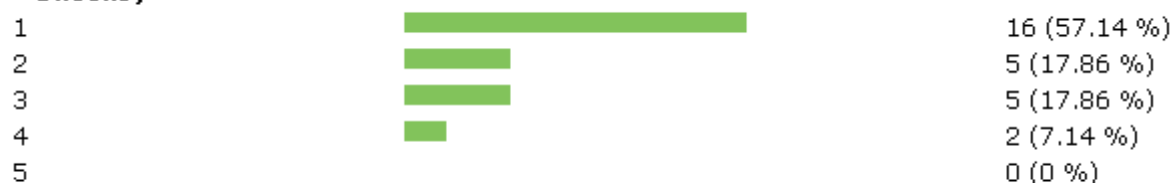
6. Besteedt onze basisschool genoeg aandacht aan hoe om te gaan met internet?
- 21 ouderresultaten
 - 28 leerling-resultaten

Besteedt onze basisschool genoeg aandacht aan hoe om te gaan met internet. (Eens - Oneens)

n = 19
21

Ik vind dat ons in de klas genoeg wordt geleerd hoe je om moet gaan met internet. (Eens - Oneens)

n = 28
28

7. Besteedt onze basisschool genoeg aandacht aan hoe om te gaan met sociale media?

- 21 ouderresultaten
- 28 leerling-resultaten
-

Besteedt onze basisschool genoeg aandacht aan hoe om te gaan met sociale media. (Eens - Oneens)

1		6 (31.58 %)
2		7 (36.84 %)
3		3 (15.79 %)
4		0 (0 %)
5		0 (0 %)

Besteedt onze basisschool genoeg aandacht aan hoe om te gaan met sociale media. (Geen mening)

	5 (26.32 %)
---	-------------

n = 19
21

Ik vind dat ons in de klas genoeg wordt geleerd hoe je om moet gaan met bijvoorbeeld Facebook. (Eens - Oneens)

1		11 (39.29 %)
2		6 (21.43 %)
3		4 (14.29 %)
4		2 (7.14 %)
5		5 (17.86 %)

n = 28
28

8. Weten de leraren op onze basisschool genoeg af van de computer?

- 19 ouderresultaten
- 28 leerling-resultaten

De leraren weten, naar uw mening, genoeg af van ICT. (Eens - Oneens)

1		8 (42.11 %)
2		4 (21.05 %)
3		2 (10.53 %)
4		1 (5.26 %)
5		0 (0 %)

De leraren weten, naar uw mening, genoeg af van ICT. (Geen mening)

	4 (21.05 %)
---	-------------

n = 19
19

Ik denk dat de meesters en juffen genoeg afweten van de computer. (Eens - Oneens)

1		11 (39.29 %)
2		12 (42.86 %)
3		1 (3.57 %)
4		3 (10.71 %)
5		1 (3.57 %)

n = 28
28

9. Communicatie met ouders via sociale media?

- 19 ouderresultaten

Ik vind dat [] meer zou moeten communiceren met ouders via sociale media. (Eens - Oneens)

Ik vind dat [] meer zou moeten communiceren met ouders via sociale media. (Geen mening)

0 (0 %)

n = 19
19

10. Communicatie met leerlingen via sociale media?

- 19 ouderresultaten
- 27 leerling-resultaten

Ik vind dat [] meer zou moeten communiceren met kinderen via sociale media. (Eens - Oneens)

Ik vind dat [] meer zou moeten communiceren met kinderen via sociale media. (Geen mening)

0 (0 %)

n = 19
19

Ik vind dat de school meer met ons zou moeten communiceren via internet. (Eens - Oneens)

n = 27
27

11. Communicatie met leerlingen via sociale media?

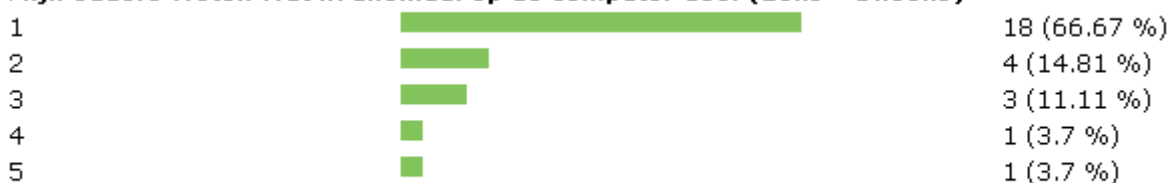
- 19 ouderresultaten
- 27 leerling-resultaten

Ik heb geen idee wat mijn kind doet op de computer. (Eens - Oneens)

n = 19
19

Mijn ouders weten wat ik allemaal op de computer doe. (Eens - Oneens)

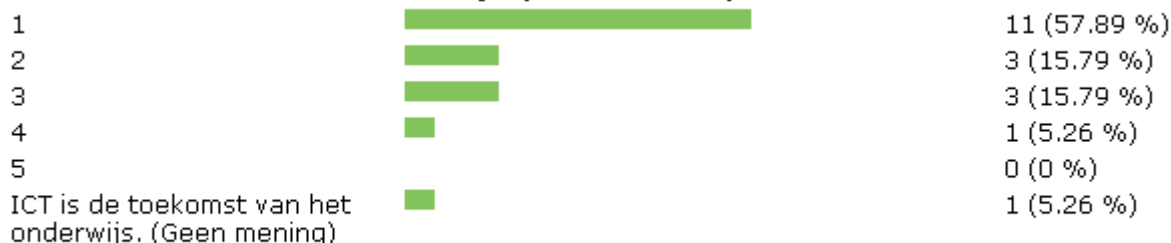

n = 27
27

12. Toekomst ICT in onderwijs?

- 19 ouderresultaten

ICT is de toekomst van het onderwijs. (Eens - Oneens)

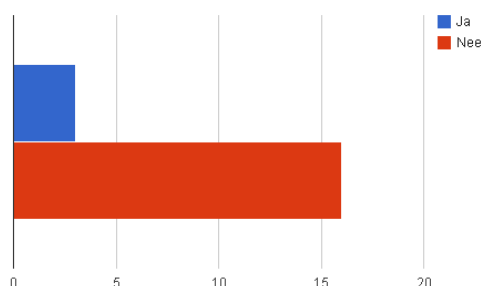

n = 19
19

13. Flipping the Classroom?

- 19 ouderresultaten

Ooit gehoord van Flipping the Classroom?

14. Actief op blog?

- 19 ouderresultaten
- 29 leerling-resultaten

Hoe vaak per week kijkt uw kind op de blog?

n = 19
19

Hoe vaak per week kijk je op de blog?

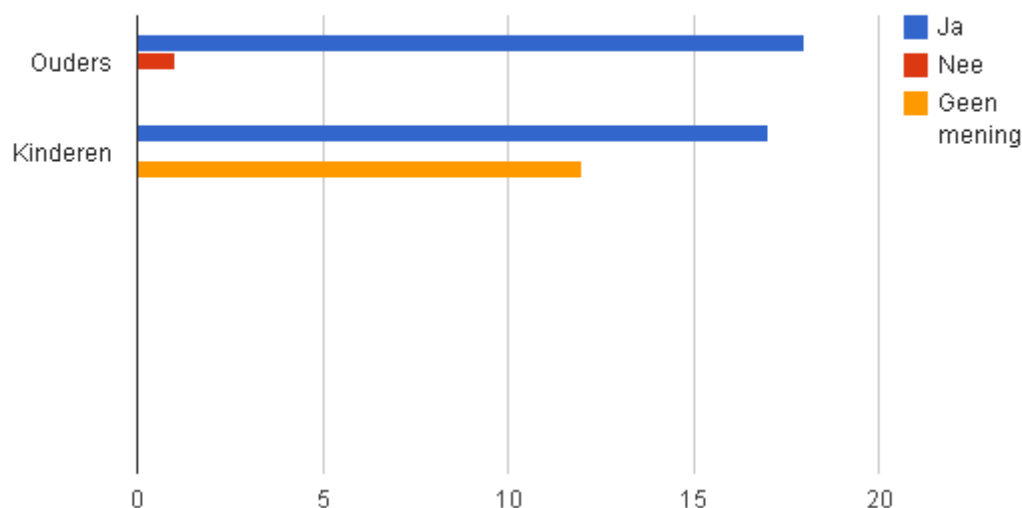

n = 29
29

15. Kan de blog iets toevoegen?

- 19 ouderresultaten
- 29 leerling-resultaten

Kan de blog iets toevoegen aan de leerprestaties?

16. Blog netjes?

- 19 ouderresultaten
- 29 leerling-resultaten

Ik vind dat de blog er netjes uitziet. (Eens - Oneens)

1		14 (73.68 %)
2		3 (15.79 %)
3		0 (0 %)
4		0 (0 %)
5		0 (0 %)
Ik vind dat de blog er netjes uitziet. (Geen mening)		2 (10.53 %)

n = 19
19

Ik vind dat de blog er netjes uitziet. (Eens - Oneens)

1		26 (89.66 %)
2		2 (6.9 %)
3		1 (3.45 %)
4		0 (0 %)
5		0 (0 %)

n = 29
29

17. Blog uitdagend?

- 19 ouderresultaten

Ik vind dat de blog uitdagend is. (Eens - Oneens)

1		9 (47.37 %)
2		6 (31.58 %)
3		2 (10.53 %)
4		0 (0 %)
5		0 (0 %)
Ik vind dat de blog uitdagend is. (Geen mening)		2 (10.53 %)

n = 19
19

18. Blog leuk?

- 29 leerling-resultaten

Je hebt de keuze links dat je het er volled...

Ik vind de opdrachten leuk om te doen. (Eens - Oneens)

1		16 (55.17 %)
2		5 (17.24 %)
3		8 (27.59 %)
4		0 (0 %)
5		0 (0 %)

n = 29
29

19. Wordt er genoeg op de blog gezet?

- 19 ouderresultaten
- 29 leerling-resultaten

Ik vind dat er genoeg op de blog gezet wordt. (Eens - Oneens)

1		10 (52.63 %)
2		7 (36.84 %)
3		0 (0 %)
4		0 (0 %)
5		0 (0 %)
Ik vind dat er genoeg op de blog gezet wordt. (Geen mening)		2 (10.53 %)

n = 19
19

Ik vind dat er genoeg op de blog gezet wordt. (Eens - Oneens)

1		18 (62.07 %)
2		9 (31.03 %)
3		1 (3.45 %)
4		1 (3.45 %)
5		0 (0 %)

n = 29
29

20. Alles makkelijk te vinden?

- 29 leerling-resultaten

Ik vind dat ik alles makkelijk kan vinden op de blog. (Eens - Oneens)

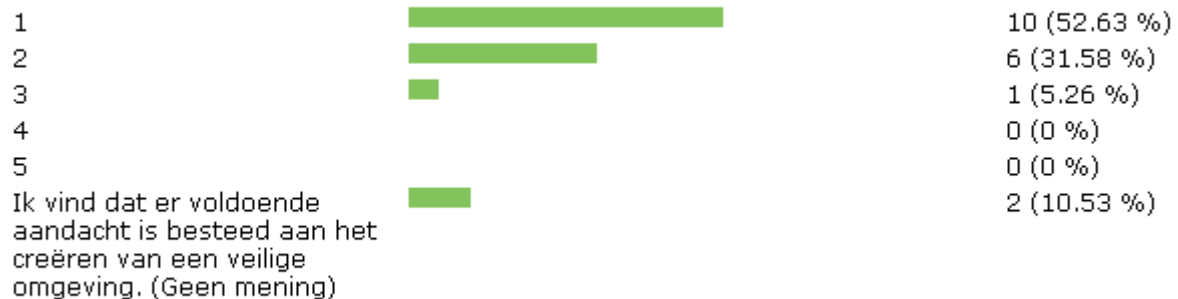
1		11 (37.93 %)
2		5 (17.24 %)
3		11 (37.93 %)
4		0 (0 %)
5		2 (6.9 %)

n = 29
29

21. Veilige leeromgeving?

- 19 ouderresultaten
- 29 leerling-resultaten

Ik vind dat er voldoende aandacht is besteed aan het creëren van een veilige omgeving. (Eens - Oneens)

n = 19
19

Ik vind dat er genoeg aan is gedaan om te zorgen dat de blog veilig is. (Eens - Oneens)

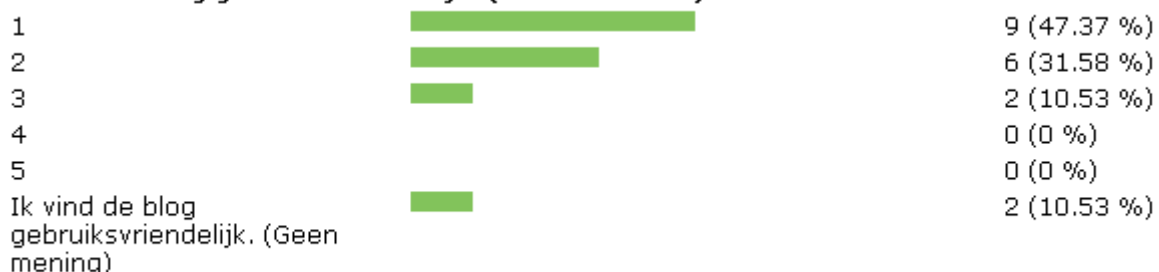

n = 29
29

22. Gebruiksvriendelijk?

- 19 ouderresultaten

Ik vind de blog gebruiksvriendelijk. (Eens - Oneens)

n = 19
19

23. Wilt u nog iets kwijt over de blog? (ouders)

Evt. toevoeging van huiswerk
Ik weet niet eens dat het bestaat dus kan geen mening erover geven.
Ik heb deze enquête ingevuld voor [REDACTED] en [REDACTED]. Alleen [REDACTED] zit iets meer achter internet. Zo'n anderhalf uur gemiddeld. Hij maakt iets minder gebruik van het blog, maar dit komt omdat hij de code kwijt. [REDACTED] is vooral weg van het pinguinrekenspel. De spreekwoorden in foto's vond ik zelf heel mooi. Een uitdagende leeromgeving voor de kinderen. Mijn complimenten

Wij vinden het een heel goed initiatief. De blog helpt je bij het leren, de uitleg is duidelijk en je kunt het steeds weer bekijken en oefenen. Spelenderwijs leren en uitgedaagd worden. Dé manier van leren. De spelletjes zijn leuk om te doen en als er dan ook nog een tijdslimiet is, of tegenstanders, dan wordt je extra gestimuleerd. Er zijn natuurlijk veel websites die deze "spelletjes" aanbieden maar op deze manier is het persoonlijker en wordt er besproken wat op dat moment ook in de klas actueel is. Je kunt als ouder meekijken, je weet waar ze mee bezig zijn in de klas. Een aanwinst dus en wellicht ook een idee voor groep 3 t/m 6. Succes verder met je onderzoek, mvg [REDACTED] en [REDACTED]

24. Wat vinden jullie van de blog? (kinderen)

	Dit vind ik heel goed aan de blog:	Dit vind ik minder goed aan de blog:	Dit zou ik graag willen toevoegen aan de blog:
respondent 1	alles is goed uitgelecht en te vinden is	niks	niks alles is al goed
respondent 2	alles is goed uitgelecht, er staan ook veel dingen om te leren en door de filmpjes en spelletjes vind je het ook leuker.	helemaal niets!!	alle andere vakken.
respondent 3	Dat alles dat net nieuw is geleerd ook er bijna dan gelijk op komt te staan	niks	Dingen voor de plusgroep
respondent 4	het is een leuke blog en je leert er veel van !	ik zelf kan alles goed vinden maar soms minder goed.	HELEMAAL NIETS !!! het is een leuke blog
respondent 5	dat we kunnen oefenen met de blog als je iets moeilijk vindt		
respondent 6	dat je wat leert	niks	'meer spelletjes
respondent 7	DAT ER ELKE DAG ERWAT BIJ KOMT	NIKS NIETS NOPPES	NIK NOPPES NOOIT WAT
respondent 8	alles staat er goed en netjes op	niets alles is wel goed	ingelijk niks
respondent 9	er wordt heel veel aan gedaan	niks	niks
respondent 10	Ik leer er veel op en ik kan dat elke dag doen, ook in het weekend.	Het kan ook mooi zijn als je afwisseld met de achtergrond.	Een afwisselende achtergrond.
respondent 11	dat je alles kan leren	het mag er van mij wel wat gezelliger uitzien\r\n	een leuke foto van de klas als achtergrond bijvoorbeeld\r\n
respondent 12			
respondent 13	alle spellen en de filmpjes		
respondent 14	je krijgt leuke spelletjes van b.v. tafelspellen en breuken Pacman	eigelijk niks ik vind alles mooi en goed	niks goed gemaakt zo
respondent 15	dat er leuk spel op staan\r\n	nieks	meer reken spelletjes
respondent 16			
respondent 17	de spelletjes	niks	niks
respondent 18	je kunt er van leren	niks	niks
respondent 19	dat je er op kan leren		
respondent 20	de antwoorden van de toets	hij is een beetje saai	niks
respondent 21	dat je wat kunt leren	het is best moeilijk als je computer het niet zo goed doet\r\n	meer spelletjes\r\n
respondent 22	er staat bijna alles op er staat bijna alles op	ik vind niks minder van de blog ik vind niks minder van de blog	niks niks
respondent 23	dat het veilig is.	niks.	toetsen bijvoorbeeld geschiedenis aardrijkskunde dat soort
respondent 24	er zitten leer spelletjes op\r\n	niks	niks
respondent 25	je kunt wat leren\r\n	ik vind de taal spellen niet zo leuk	leukere taal spellen
respondent 26	je kan er alles op leren en alles wat je op de toets krijgt staat er op	ik vind alles goed op de blog	niks
respondent 27	dat je alles kan leren	niks	niks\r\n
respondent 28	heel veel	bijna niets	antwoorden
respondent 29	Heel veel want je leert er van	Eigentlich niet zo veel	

Bijlage 4: Procesbeschrijving

Aanleiding praktijkonderzoek

Om überhaupt iets met ICT te gaan doen kwam uit persoonlijke interesse Ditzelfde geldt voor een ander probleem waarbij het gaat om de samenvattingen van taal, rekenen en spelling. Dit is duidelijk gemaakt aan de school waarna zij binnen dit kader een probleem aangaven inclusief eigen interesses voor innovatie / onderzoek. Met dit kader als uitgangspunt is er ook door de leraren van de betrokken school naar oplossingen gezocht. Hier vormde vooral een juiste methode te vinden om dit te integreren, een probleem. ICT brengt namelijk altijd een risicofactor met zich mee en er moet gekeken wat past binnen de schoolorganisatie. Daarnaast moet het middel door iedereen geaccepteerd worden, waarbij bekend is dat veel oudere leraren terughoudend zijn t.o.v. ICT. In dit kader is om tot een onderzoek te komen, veelal gepraat met vakdocenten, leraren en de leerlingen zelf.

Verkenning praktijkprobleem

Om tot een verkenning te komen is er allereerst een voorlopige onderzoeksvraag opgesteld zodat er binnen de vraag op zoek kon worden gegaan welke aspecten dit allemaal met zich mee brengt. Vanuit deze onderzoeksvraag is opgeschreven waar aan gedacht moet worden bij dit probleem. Vervolgens zijn de middelen opgeschreven die nodig worden geacht om dit probleem te onderzoeken. In het begin van de daadwerkelijke verkenning is gezocht naar literatuur en wordt geprobeerd deskundigen te spreken. In het geval van de literatuur is het lastig dat ICT zich zo snel ontwikkelt en dus veel gedateerd is. Op internet gaat dit beter gezien er dan veel voorbeelden zijn van hoe 'flipping' in valt te passen in de klas. In geval van deskundigen worden de vragen gesteld aan mensen die in het onderwijs zitten, maar ook een ICT-achtergrond hebben. Daarnaast is gezocht naar mensen die ICT daadwerkelijk inzetten in school. Op deze manier is het blikveld beperkt tot een redelijk afgebakend geheel.

Opzetten theoretisch kader

Om tot een evenwichtig theoretisch kader te komen zijn er verschillende bronnen geraadpleegd. Verscheidenheid in bronnen:

- publieke bronnen van de bibliotheek
- vakliteratuur aanbevolen door deskundigen
- een onderzoeksrapport van de EU
- tijdschriften
- informatie op websites en internetcommunities
- interne bronnen van de Stenden Hogeschool
- schoolgebonden beleidsdocumenten (jaarplanning)
- gespreksvoering met deskundigen
- gespreksvoering met doelgroep

Om tot deze bronnen te komen zijn deskundigen geraadpleegd en is naar eigen inzicht gehandeld.

Vastleggen oriëntatiefase

De verslaglegging is uitermate belangrijk binnen het onderzoeksplan, zelfs wanneer het gaat om de oriëntatiefase. Daarom zijn er meerdere documenten aangemaakt waarbinnen de informatie verwerkt kan worden. Dit houdt de verwerking in van het daadwerkelijke onderzoeksplan, samenvattingen van gevoerde gesprekken, het

noteren van bronnen naar APA-richtlijnen, middelen om tot het onderzoek te komen en overige informatie.

Vaststellen onderzoeksvraag plus deelvragen

Er is onderzocht vanuit literatuur en gesprekken met deskundigen, waar er allemaal rekening mee moet worden gehouden bij het onderzoeken van iets dergelijks. Er is een overzicht gemaakt van hoe een methode verbeterd kan worden en welke middelen hier voor nodig zijn. Vervolgens is een afgebakende onderzoeksvraag opgesteld en deze is besproken met de school. Zij bepaalden dat het haalbaar was om dit uit te voeren. Binnen deze onderzoeksvraag is alles verdeeld in kopjes, oftewel de onderzoeksvraag is uit elkaar gehaald. Op deze manier kreeg je subdoelen, ook wel deelvragen genoemd.

Bepalen dataverzameling

Vragen moeten meetbaar zijn, dus is er per deelvraag vastgesteld hoe dit valt te meten. Elke methode heeft zijn eigen kenmerken, dus moet er wel over nagedacht worden hoe dit te gebruiken. Omdat de doelgroep dit buiten de schooluren gebruikt, zijn de standaardmethoden lastig te gebruiken. Toch zijn er statistiekenweergaven mogelijk en kunnen er via communicatie met betrokkenen grafieken opgesteld worden. Ook het gedeelte van leeropbrengsten is wel meetbaar door de cijfers te vergelijken. Dit gedeelte staat uitgewerkt onder het kopje 'onderzoeksaanpak'.

Vastleggen opbrengsten

Het vastleggen per opbrengst verschilt per methode. Ook dit is in de onderzoeksaanpak duidelijk weergegeven. Enkel bij de interviews zit er de moeilijkheid dat alles gelijk genoteerd moet worden en verwerkt op de computer. Dit zal later worden gebundeld.

Maken onderzoeksplan

Op basis van alle voorgaande gegevens is ten slotte het onderzoeksplan geschreven. Alle informatie was er en dit is gebundeld tot het definitieve onderzoeksplan. Het onderzoeksplan is uiteindelijk beoordeeld door twee docenten van de Stenden Hogeschool.

Introductie

Het geheel heeft een introductie nodig aan ouders en kinderen. Voor de ouders is het van belang dat ze weten wat er gebeurt op school. Zeker met het onderdeel ICT, wat voor sommige ouders vrij onbekend is. Daarom is er een brief opgesteld met volledige uitleg en mogelijkheid tot verder geïnformeerd te worden. De brief (Bijlage 1: Brief naar ouders) is verstuurd op het moment dat dit is geïntroduceerd voor de kinderen. Voor de introductie van de kinderen moest wat apart gedaan worden. Daarom is er door de juf van groep 7/8 en Jordy Vedelaar een introductiefilmpje opgenomen. Op een onverwacht moment is dit opgestart en kregen de leerlingen een korte inlichting over wat ze gingen doen. De kinderen konden hierover vragen stellen maar waren bovenal erg enthousiast. De beeldkwaliteit was nog slecht, hier moest nog aan gewerkt worden.

Maken filmpjes

Voor het opnemen van de filmpjes is gekozen om dit via een smartphone te doen. Een smartphone heeft iedereen altijd bij zich en is heel eenvoudig in gebruik. Daarnaast kan ingesteld worden dat de smartphone alles via Dropbox uploadt. De bestanden van Dropbox zijn vervolgens snel uploadbaar op YouTube. Voor het opnemen is een HTC One S Black gebruikt. Deze heeft een filmcamera van 1080p HD en een gewone camera met 8 megapixel.

In het begin is er voor gekozen om via de blog de filmpjes te uploaden, alleen dit heeft een maximum van 100mb. Daardoor kan enkel worden opgenomen met een erg laag ingestelde kwaliteit, dit kan terug worden gezien in de eerste filmpjes (bijvoorbeeld het introductiefilmpje). Daarna is er voor gekozen om de video's via YouTube te uploaden en daarna de link weer te geven op de pagina. Op die manier kan de hoogste kwaliteit worden bereikt.

De filmpjes zijn bijna allemaal in de klas gemaakt voor het Whiteboard. Met een smartphone kan het digibord namelijk niet worden opgenomen, dit geeft strepen in beeld. Voor het opnemen op deze manier zijn twee personen nodig. Iemand die het opneemt en iemand die de stof uitlegt. De video's zijn allemaal kort en bondig. Ook is er vanuit gegaan dat de opnames niet perfect hoefden te zijn. Een docent is geen expert in filmen, een docent is expert in lesstofoverdracht.

Onderhouden weblog

Om de aandacht te houden op de weblog:

- dagelijks nieuwe berichten posten
- uitdagende berichten posten
- veel aandacht besteden aan het uiterlijk van de weblog
- bespreekbaar maken in de klas
- kinderen afhankelijk laten worden van de weblog

Bij het gebruik van de weblog is hier veel aandacht aan besteed. Er zijn dagelijks meerdere berichten gepost. De ene keer waren dit spelletjes, de andere keer ging het over wat ze vandaag hadden gedaan in de klas. Er moet wel bij vermeld worden dat de beheerder moet weten wat er allemaal met een weblog gedaan kan worden. Het maken van een weblog is niet moeilijk, maar het zal vooraf wel uitgezocht moeten worden. Daarnaast kost het heel erg veel tijd om een weblog te onderhouden. Het maken en uploaden van video's kan nog wel, maar het onderhouden van een weblog kan onmogelijk gedaan worden door een docent die daarnaast ook nog voor de klas staat.

Opzoeken informatie

Informatievergaring zal voornamelijk via internet moeten en via de uitleg van mensen die iets meer van ICT afweten. Het theoretische kader zal voornamelijk internetbronnen bevatten. Dit komt doordat het onderwerp vrij nieuw is en inhoudelijk snel verandert. Daar valt ook het verschil tussen internet en boeken op. Internet is veel sneller en kan makkelijker mee in veranderingen.

Persoonlijke omstandigheden

In de eerste weken liep alles perfect volgens tijdschema. Daarna heb ik (Jordy Vedelaar) te maken gekregen met persoonlijke omstandigheden en heeft het onderzoek hier enige hinder in vorm van vertraging van ondervonden. Daardoor zijn er minder mensen geïnterviewd dan gepland en zijn er minder bronnen geraadpleegd.

Interviews en overige gesprekken

De gehouden interviews hebben zich beperkt tot de betrokken school en de pabo. Naar inschatting zijn hier genoeg mensen die een goede mening kunnen geven over het onderwijs en hoe ICT daarin valt toe te passen. Deze gesprekken zijn allemaal vooraf voorbereid en het verloop is na afloop gelijk uitgetypt (Bijlage 4: Verslagen van gesprekken met docenten / deskundigen). Daarnaast zijn er veel gesprekken gevoerd over het verloop van de weblog tussen Jordy Vedelaar en de juf van de betrokken groep. Ook is er veel gesproken via de mail tussen Jordy Vedelaar en de begeleider vanuit de Stenden Hogeschool.

Eerdere leerresultaten

De resultatenvergelijking kon niet plaatsvinden op de manier zoals beschreven in het onderzoeksplan. De resultaten van eerdere jaren waren er simpelweg niet meer. Daarom is, aan het eind van het onderzoek, besloten een vergelijking te maken met eerder gemaakte toetsen. Dit geeft niet een volledig betrouwbaar resultaat, het geeft enkel een indicatie.

Enquêtes

Aan het eind van het onderzoek is er een enquête, via ThesisTools, uitgevoerd onder ouders en leerlingen (Bijlage 3: Resultaten van enquêtes). Via de mail is er gevraagd aan ouders om een enquête ingevuld gericht op de weblog en op hoe zij denken dat de school omgaat met ICT. Negentien ouders hebben een enquête ingevuld en hadden de keuze om dit anoniem te doen. De leerlingen hebben in de klas de enquête ingevuld en zij hebben dit volledig anoniem gedaan. Alle 29 kinderen hebben de enquête ingevuld. Het opvallende verschil was dat de kinderen bijna allemaal de open vragen hadden beantwoord, terwijl bijna geen enkele ouder dit had gedaan.

Verslaglegging

Door persoonlijke omstandigheden is tijdens het onderzoek de informatievergaring wel gelukt, maar kon niet worden begonnen aan de definitieve verslaglegging. De definitieve verslaglegging heeft dus, in tegenstelling tot wat was gepland in het onderzoeksplan, allemaal aan het eind van het onderzoek plaatsgevonden. Op basis van de rubrics eindbeoordeling, is het verslag gemaakt. De resultaten zijn gebaseerd op de deelvragen. Dit is gedaan omdat op basis van de deelvragen de onderzoeksvraag beantwoord moet worden. 10 januari is de deadline en op deze datum is het verslag ingeleverd.

Bijlage 5: Eigen leerproces

Naast het uitvoeren van het onderzoek zijn er ook persoonlijke doelen. Voor die persoonlijke doelen heb zijn de algemene competenties gebruikt en de specifieke mediacompetenties. Deze competenties zijn vooraf vastgelegd en hier is tijdens het onderzoek aan gewerkt om verder in te bekwamen.

Algemene competenties (vooraf bepaald)

2.3 Ik kan mijn pedagogische opvattingen en handelen verantwoorden op basis van relevante, theoretische en methodische inzichten.

Binnen het onderzoek wordt een theoretisch kader aangelegd en is er sprake van nieuwe methodische inzichten aangaande het uiterst relevante begrip ICT. Deze aspecten worden verantwoord met het eigen pedagogisch inzicht / handelen in het onderzoeksverslag.

2.3.1 Ik kan verschillende onderwijskundige informatiebronnen noemen die ik gebruik in het kader van mijn beroep.

In het onderzoek wordt een theoretisch kader opgezet. Hier zijn verschillende onderwijskundige informatiebronnen in te vinden.

4.2.5 Ik kan multimediale leeromgevingen ontwerpen en inrichten.

Het hele onderzoek draait om het ontwerpen en inrichten van een multimediale leeromgeving.

7.1 Ik kan reflecteren op mijn eigen handelen

Wanneer het onderzoek is afgelopen wordt het proces geëvalueerd met de betrokkenen.

7.1.1 Ik laat zien behoefte te hebben aan feedback en laat zien wat ik ermee ga doen.

De betrokkenen geven regelmatig feedback en dit wordt gebruikt voor de vervolgstappen.

Algemene competenties (mate van bekwaamheid)

2.3 Ik kan mijn pedagogische opvattingen en handelen verantwoorden op basis van relevante, theoretische en methodische inzichten.

Tijdens de het onderzoek zijn er onderdelen gedaan op het gebied van sociale media. Hierbij is het van groot belang dat hier de juiste inzichten op worden toegepast. Hier is een persoonlijke pedagogische opvatting over, hier is naar geprobeerd te handelen.

2.3.1 Ik kan verschillende onderwijskundige informatiebronnen noemen die ik gebruik in het kader van mijn beroep.

Voor deze competentie kan verwezen worden naar de literatuurlijst.

4.2.5 Ik kan multimediale leeromgevingen ontwerpen en inrichten.

Het hele onderzoek heeft gedraaid om het ontwerpen en inrichten van een multimediale leeromgeving. Volgens de enquête onder ouders en kinderen is de weblog goed ontworpen en ingericht. Ook de school heeft positief gereageerd.

7.1 Ik kan reflecteren op mijn eigen handelen

Aan het eind van het onderzoek is, samen met de directeur en de betrokken juf, het gehele proces gereflecteerd.

7.1.1 Ik laat zien behoefte te hebben aan feedback en laat zien wat ik ermee ga doen.

De omgeving is wekelijks besproken op de school en zij hebben adviezen gegeven . Ook is er op regelmatige basis mailcontact geweest met de begeleider vanuit de Stenden Hogeschool, Stef Sprong.

Mediawijsheid competenties (vooraf bepaald)

De mediawijsheid competenties zijn vastgelegd in competentieniveaus. Per competentie is er een niveauverschil van 0 t/m 4 in welke mate een persoon zich hiervan bewust is.

- B1 *Bewust zijn van de medialisering van de samenleving*
- B2 *Begrijpen hoe media gemaakt wordt*
- B3 *Zien hoe de media de werkelijkheid kleuren*
- G1 *Apparaten, software en toepassingen gebruiken*
- G2 *Oriënteren binnen media-omgevingen*
- C1 *Informatie vinden en verwerken*
- C2 *Content creëren*
- C3 *Participeren in sociale netwerken*
- S1 *Reflecteren op eigen mediagebruik*
- S2 *Doelen realiseren met media*

Mediawijsheid competenties (mate van bekwaamheid)

- B1 *Bewust zijn van de medialisering van de samenleving*

Niveau 3: Weet de meer evidente effecten van het toenemend mediagebruik op het menselijk bestaan te benoemen, zoals: het feit dat media altijd en overal aanwezig zijn, dat we altijd met elkaar in verbinding staan, dat er steeds meer informatie op ons af komt, etc.

- B2 *Begrijpen hoe media gemaakt wordt*

Niveau 2: Herkent veelgebruikte standaardtechnieken. Begrijpt hoe mediaproducten deze technieken inzetten om hun doelstellingen te realiseren. Gebruikt deze kennis om mediaboodschappen kritisch te evalueren.

- B3 *Zien hoe de media de werkelijkheid kleuren*

Niveau 4: Kan kritisch analyseren hoe conventies en gebruiken binnen de mediabranche van invloed zijn op de maatschappelijke beeldvorming en de normen en waarden binnen een cultuur.

- G1 *Apparaten, software en toepassingen gebruiken*

Niveau 3: Is een actief gebruiker van diverse nieuwe media. Speelt diverse games. Communiceert via diverse applicaties met vrienden en collega's. Uploadt eigen audiovisueel materiaal. Is actief binnen diverse sociale netwerken. Doet dit alles ook mobiel, via smartphone of tablet. Opereert makkelijk crossmediaal. Heeft een voortrekkersrol binnen de eigen omgeving.

- G2 *Oriënteren binnen media-omgevingen*

Niveau 3: Kan zich oriënteren binnen mediaomgevingen waarin apparaten, content en toepassingen op meerdere manieren met elkaar verbonden zijn of kunnen worden (zoals smartphones, video-editors en sociale netwerken).

- *C1 Informatie vinden en verwerken*

Niveau 2: Kan de betrouwbaarheid van informatie beoordelen. Kan de aard van informatiebronnen inschatten: weet bijvoorbeeld informatieve bronnen van entertainmentbronnen te onderscheiden.

- *C2 Content creëren*

Niveau 2: Verstuur tweets. Plaats eigen content op een of meerdere sociale netwerksites. Upload foto's en video's. Kan content delen via e-mail en sms.

- *C3 Participeren in sociale netwerken*

Niveau 3: Heeft een bewust vormgegeven profiel op een of meerdere sociale netwerksites. Deelt interessante en vermakelijke content, zowel in persoonlijke als professionele contexten. Reageert alert en constructief op posts van anderen, en houdt zo de community levendig en interessant. Kan nieuwe online relaties aangaan en bestaande relaties koesteren.

- *S1 Reflecteren op eigen mediagebruik*

Niveau 3: Beseft hoe het eigen mediagebruik invloed heeft op de eigen levensstijl. Kan analyseren hoe de eigen mediaconsumptie van invloed is op de eigen kijk op de wereld ('je bent wat je surft/kijkt/speelt/downloadt').

- *S2 Doelen realiseren met media*

Niveau 3: Weet wanneer welke toepassingen meerwaarde hebben bij het realiseren van professionele en sociale doelstellingen en kan deze effectief inzetten (zoals bij het vinden van een nieuwe baan of het geld inzamelen voor een goed doel).

Bijlage 6: Overige informatie

Contact betrokkenen

Iedere woensdag en donderdag was er direct contact met de school. Ook op andere dagen is er meerdere malen direct contact geweest voor het maken van instructievideo's. Daarnaast is Jordy Vedelaar dagelijks online geweest op de blog om alle zaken bij te houden. Daarnaast is via WhatsApp en mail contact geweest met de juf van groep 7/8. Met de begeleider vanuit de Stenden Hogeschool is er regelmatig mailcontact geweest en is af en toe gesproken in Meppel.

Participatie onderzoeksgroep

Voor dit onderzoek hebben alle 29 leerlingen van groep 7/8 van de basisschool in Emmen meegedaan. Er is geen verplichting geweest om in te loggen, er moest gezorgd worden dat het uitdagend genoeg was dat de leerlingen in wilden loggen. Daarnaast deed ook de juf van groep 7/8 effectief mee in het onderzoek. Ook zij probeerde er voor te zorgen dat het zo uitdagend mogelijk was.

Betrokkenen

Begeleiders (Emmen): Peter Geerdink en Karel Eggen
Onderzoeksbegeleider (Meppel): Stef Sprong

School: xxxxxx uit Emmen

Leerlingen: Groep 7/8

Stenden Emmen
Van Schaikweg 94
7811 KL Emmen
0591-853100

Stenden Meppel
Van der Duyn van Maasdamstraat 1
7942 AT Meppel
0522-853400